

Câhiliye Dönemi Şairlerinden Antere B. Şeddâd'ın Hayatı ve Edebi Kişiliği

A Pre-Islamic Age of Ignorance Poet: Anther b. Shaddad and his Literary Personality

Dr. Öğr. Gör. Muharrem ERTAŞ

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Yabancı Diller Bölümü, Yabancı Diller Hazırlık Anabilim Dalı
Eskişehir Osmangazi University, School of Foreign Languages, Department of Foreign Languages, Foreign Languages Preparatory
Department, Eskişehir, Turkey.

maremer@hotmail.com

 0000-0002-3179-3985

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Type Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received

Kabul Tarihi / Accepted

Yayın Tarihi / Published

07 Temmuz / July 2020

05 Ocak / January 2021

17 March / March 2021

Atıf Bilgisi / Cite as:

Ertaş, Muharrem. "Câhiliye Dönemi Şairlerinden Antere B. Şeddâd'ın Hayatı ve Edebi Kişiliği", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 8/1 (Mart 2021), 37-64. <http://doi.org/1051702/esoguifd.765854>

İntihal / Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by least two referees and scanned via a plagiarism software.

Copyright © Published by Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi /Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Theology Bütün hakları saklıdır. / All right reserved. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esoguifd>

CC BY-NC 4.0 This paper is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial License

Etik Beyanı / Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu, yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği ve bu araştırmanın desteklenmesi için herhangi bir dış fon alınmadığı yazar tarafından beyan olunur / It is declared by the author that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study; that all the sources used have been properly cited; that no external funding was received in support of the research.

Câhiliye Dönemi Şairlerinden Antere b. Şeddâd'ın Hayatı ve Edebi Kişiliği¹

Öz ► Antere, Necd bölgesinde yaşamış Abs kabilesine mensup, kahramanlığı ve azmi sayesinde kölelikten kurtuluşu, erdemli yaşamı ve amcasının kızı Able'ye olan platonik aşkıyla meşhur olmuş, günümüzde de tüm Arap coğrafyasında tanınan, muallaka sahibi Câhiliye dönemi şairidir. Antere hakkında bilgiler içeren ilk kaynaklar hicri üçüncü asra aittir. Antere'nin hayatıyla ve edebi yönüyle ilgili bilgilere edebiyat kitapları, dilbilgisi eserleri, sözlükler, tarih ve coğrafya kaynaklarında rastlamak mümkündür. Annesinin köle olmasından dolayı zamanın cari adetlerine göre kendisi de köle kabul edilen Antere ancak babasını, amcasını, sevgilisi Able'yi ve kabile halkını düşmanların esaretinden kurtardıktan sonra özgürlüğüne kavuşabilmiştir. Antere kabilesi Abs ile kardeş kabile Zübyân arasında Dâhis ve Gabrâ ve 40 yıl süren savaşlarda gösterdiği kahramanlıklarla ve söylediği hamasî ve nesîb türü şiirleriyle süvari bir şair ve platonik âşık olarak Arap kabileleri arasında adını duyurmuştur.

Anahtar kelimeler: Câhiliye şiiri, Antere, kahramanlık, kölelikten kurtuluş, Able.

A Pre-Islamic Age of Ignorance Poet: Anther b. Shaddad and his Literary Personality

Abstract ► Antere is a member of the Abs tribe who lived in the Necd region, famous for his heroism, determination and his liberation from slavery, his virtuous life, and his platonic love for his uncle daughter Able and he is a famous poet and Muallaqa owner and who is known all over the Arabic countries today. The first sources containing information about Antere belong to the third century of Hijri. It is possible to find information about Antere's life and literary aspect in literature books, grammar works, dictionaries, and sources of history and geography. His mother was a slave, according to the current customs of the time, Antere who was also considered a slave. He was able to get his freedom only after saving his father, uncle, his love Able and the tribal people from captivity. Antere has become famous as a cavalry and platonic lover poet among the Arab tribes with his heroism demonstrated in Dâhis and Gabrâ wars occurred due to horses and lasted 40 years between his tribe Abs and his brother tribe Zubian.

Keywords: Ignorance age poetry, Anther, Heroism, Liberation from slavery, Able.

Giriş

Antere, orta Arabistan'daki Necd bölgesinde yaşayan Gatafân kabilesinin alt kollarından Abs kabilesine mensup kahramanlığıyla meşhur Câhiliye dönemi şairlerindedir. Annesi Habeşistan kökenli zenci bir cariyeye, babası ise kabilenin ileri gelenlerindedir. Zamanın hâkim anlayışına göre cariyeden doğan çocuk köle kabul edilir, çok büyük bir başarı elde etmesi halinde nadiren özgürlüğüne kavuşurdu. Antere rivayete göre esir düşen babasını kurtarması sonucunda özgürlüğünü kazanmış, günümüze kadar gelen haklı ününü gücü ve cesareti sayesinde elde etmiştir. Antere'nin hayatındaki iki önemli hedeften birisi özgür olmak diğeri ise amcasının kızı ve sevgilisi Able'yle evlenmektir.

¹ Bu çalışma, 2020 tarihinde tamamladığımız “Câhiliye Şâiri Antera B. Şeddâd el-Absî ve Dîvânının Edebî Tahlîli” başlıklı doktora tezi esas alınarak hazırlanmıştır. / This article is extracted from my doctorate dissertation entitled “Pre-Islamic Poet Antere B. Shaddâd al-Absî and Literary Analysis of Poems of Him”, (Ph.D. dissertation, Eskişehir Osmangazi University, Eskişehir/ Turkey, 2020).

Antere hakkında bilgiler içeren ilk kaynaklar hicri üçüncü asra ait olup bazıları şunlardır: İbn Sellâm el-Cumahî(ö. 231/846 [?]) *Tabakâtü fuhûli's-şu'arâ* adlı eserinde kendisinden altıncı tabaka şairler arasında tam adıyla bahsetmiş,² Muhammed b. Habîb (ö. 245-860), *Esmâ'ü'l-muğtâlîn mine'l-eşraf fi'l-Câhiliyyeti ve'l-İslâm* adlı eserinde Antere'yi çok muhtasar bir şekilde zikretmiş,³ Câhiz (ö. 255/869), *el-Beyân ve't-Tebyîn* adlı eserinde şairlerinden örnekler verirken Antere b. Şeddâd şeklinde isminden bahsetmiş;⁴ İbn Kuteybe (ö. 276/889), *eş-Şi'r ve's-şu'arâ* adlı eserinde nesebinden, özgürlüğünü kazanmasından, mevkiinden, ahlakından, şiirinden ve ölümünden bahsetmiştir.⁵ Ya'kübî(ö. 292/905'ten sonra), *Târih* adlı eserinde şairin tam adını zikretmiştir,⁶ İbnü'l-Mu'tez (ö. 296/908) *el-Bedi'* adlı eserinde ismini Antere b. Muâviye el-Absî olarak zikretmiştir.⁷

Hicri dördüncü asırda şaire yer veren kaynaklardan bazıları şunlardır: İbn Düreyd (ö. 321/933), *el-İştikâk* adlı eserinde Antere şiirlerini zikretmiş,⁸ Ebû Bekr ibnü'l-Enbârî (ö. 328/940), *Şerhu'l-Kaşâidi's-Seb'i't-Tivâli'l-Câhiliyyât* adlı eserinde babasının adıyla ilgili İbnü's-Sikkît'ten (ö. 244/858) yaptığı rivayette babasının adından, köleliğinden, ahlakından ve uzun şiirlerinin sebebinden bahsetmiş olmakla birlikte bu bilgiler İbn Kuteybe'nin verdiği bilgilerden daha fazla değildir.⁹

İsfahânî (ö. 356/967), *el-Eğânî* adlı eserinde Antere'nin nesebiyle ilgili farklı görüşleri, şiirini, ölüm sebebini zikretmiş ve bu hususları kimi zaman İbn Kelbî'ye (ö. 204/819), kimi zaman da Ebû Ubeyde'ye (ö. 209/824) dayandırmış olup verdiği bilgiler İbn Kuteybe ile neredeyse aynıdır.¹⁰ Âmidî (ö. 371/981) *el-Mü'telif ve'l- muhtelif* adlı eserinde sadece nesebini zikretmekle yetinmiş;¹¹ Ebû Hilâl el-Askerî (ö. 400/1009'dan sonra) *Dîvânü'l-Me'ânî* adlı eserinde Antere hakkında ayrıntılı bilgiler

² Ebû Abdillâh Muhammed b. Sellâm b. Ubeydillâh b. Sâlim el-Cumahî el-Basrî, *Tabakâtü fuhûli's-şuarâi*, şerh: Mahmûd Muhammed Şakir (Cidde/Kâhire Dâru'l-medeni, ts.), *Tabakâtü fuhûli's-şuarâi*, 1/152.

³ Ebû Ca'fer Muhammed b. Habîb b. Ümeyye b. Amr el-Hâşimî, *Esmâ'ü'l-muğtâlîn mine'l-eşraf fi'l-Câhiliyye ve'l-İslâm ve esmâ'ü men kütile mine's-şuarâi ve Zeyluhu Küna's-şuarâi ve men galebet künyetühû 'alâ ismih*, thk. Seyyid Kesrevi Hasan (Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2001), 213.

⁴ Ebû Osmân Amr b. Bahr b. Mahbûb el-Câhiz el-Kinânî, *el-Beyân ve't-Tebyîn*, thk. Abdüsselâm Muhammed Hârûn (Kâhire: Mektebetü'l-Hancı, 1998), 21, 82, 3/183.

⁵ Ebû Muhammed Abdullâh b. Müslim b. Kuteybe ed-Dîneverî, *eş-Şi'r ve's-şuarâi*, thk. Ahmed Muhammed Şakir (Kahire: Dâru'l-Maarif, 1958), 1/250-251.

⁶ Ebû'l-Abbâs Ahmed b. Ebî Ya'küb İshâk b. Ca'fer b. Vehb b. Vâzih el-Ya'kübî, *Târih*, thk. Abdülemîr Mehna (Beyrut: Şeriketu'l-Alemi, 2010), 1/317, 318.

⁷ Ebû'l-Abbâs Abdullâh b. Muhammed el-Mu'tez Billâh b. Ca'fer el-Mütevekkil-Alellâh el-Abbâsî, *El-Bedi'*, Nşr. Ignatius Kratchkovsky (Beyrut: Dâru'l-Mesira, 1982), 9.

⁸ Ebû Bekr Muhammed b. el-Hasen b. Düreyd el-Ezdî el-Basrî, *el-İştikâk*, thk. Abdüsselâm Muhammed Hârûn (Beyrut: Dâru'l-Ciyl, 1991), 280.

⁹ Ebû Bekr Muhammed b. el-Kâsım b. Muhammed el-Enbârî, *Şerhu'l-Kaşâidi-Sebi't-Tivâli'l-Câhiliyyât*, thk. Abdüsselâm Hârûn (Mısır: Dâru'l-Meârif, 1993), 293-94.

¹⁰ İsfahânî, *el-Eğânî*, 8/237-245.

¹¹ Ebû'l-Kâsım el-Hasen b. Bişr b. Yahyâ el-Âmidî, *el-Mü'telif ve'l- muhtelif fi esmâ's-şuarâi ve künâhim ve elkâbihim ve ensâbihim ve ba'dü şirihim*, Tsh. ve ta'lik: Fritz Krenkow (Beyrut: Dâru'l-Ciyl,1991), 197.

vermiş ve Hz. Peygamber'in "İşittiğim bedeviler içerisinde yalnızca Antere'yi görmek isterdim" buyurduğunu aktarmıştır.¹²

Ebû Zeyd el-Kureşî (ö. 4./10. yüzyıl [?]), Ebû Ubeyde'nin Antere'yi üçüncü tabaka şairlerden saydığını söylemiş, kendisi Antere'yi Ashâbü's-şümûd'dan (yedi uzun kaside sahibi) sonra gelen Ashâbu'l-Mucemherât içerisinde saymış ve *Cemheretü eş'âri'l-Arab fi'l-Câhiliyye ve'l-İslâm* adlı eserinde muallakasına 112 beyit halinde yer vererek şerh etmiştir.¹³

Hicri beşinci asırda A'lem eş-Şentemerî (ö. 476/1084), *Eş'âru's-şuarâ'i's-sitteti'l-Câhiliyyîn* adlı eserinde babasının adı, annesi, kardeşleri, ahlakı, yetişmesi, kahramanlığı, şiirin özellikleri vb. konulara yer vermiştir.¹⁴ Batalyevsî (ö. 521/1127), *Şerhu'l-eş'âri's-sitteti'l-Câhiliyye* adlı eserinde Antere hakkında ayrıntılı nakillerde bulunmuştur.¹⁵ Hatîb et-Tebrîzî (ö. 502/1109) *Şerhu'l-kaşâ'idi (Mu'allakâti)'l-aşr* adlı eserinde Antere'nin nesebi hakkında babasının adıyla ilgili iki rivayete yer vermiştir.¹⁶

Hicri altıncı asırda Meydânî (ö. 518/1124)¹⁷ *Mecma'u'l-Emşâl* adlı eserinde Antere'nin baba adı, annesinin kökeni, hürriyetine kavuşması ve evlenmesiyle ilgili muhtasar bilgi vermektedir.¹⁸ Üsâme b. Münkız, *Kitâbü Lübâbi'l-âdâb* adlı eserinde şairin adına değinmiştir.¹⁹

Hicri sekizinci asırda Kalkaşendî (ö. 821/1418), Antere b. Şeddâd adını kabîlesi Abs'i tanıtırken zikretmiştir.²⁰ Hicri onuncu asırda Süyûtî (ö. 911/1505), *Şerhu şevâhidi'l-Muğni* adlı eserinde kendinden öncekilerin Antere hakkında zikrettiklerini bir araya getirerek derli toplu bir özet vermiştir.²¹

Abdülkâdir Bağdâdî (ö. 1093/1682), *Hiżânetü'l-edeb* adlı eserinde kendinden önceki terâcim

¹² Ebû Hilâl el-Hasen b. Abdillâh b. Sehl el-Askerî, *Divânü'l-Meânî*, şerh, zabt ve nass Ahmed Hasan Besec (Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1994), 108.

¹³ Ebu Zeyd Muhammed b. Ebî'l-Hattâb Kureşî, *Cemheretü eş'âri'l-Arab fi'l-Câhiliyyeti ve'l-İslâmi*, thk. Alî Muhammed el-Bicâvi, (Giza: Nehdatu Mısır, 1981), 347-375.

¹⁴ Ebü'l-Haccâc Yûsuf b. Süleymân b. İsâ A'lem eş-Şentemerî, *Eş'âru's-şuarâ'i's-sitteti'l-Câhiliyyîn*, Şerh ve Ta'lik: Muhammed Abdülmün'im Hâfâcî (Mısır: Multezimu't-Tab'î ve'n-Neşr, Abdulhamid Ahmed Hanefî, 1963), 2/107-109.

¹⁵ Batalyevsî, *Şerhu'l-eş'âri's-sitteti'l-Câhiliyye*, 2/191.

¹⁶ Ebû Zekeriyâ Yahyâ b. Alî b. Muhammed el-Hatîb et-Tebrîzî, *Şerhu'l-kaşâ'idi (Mu'allakâti)'l-aşr* (Kahire: İdaretu't-Tıbaatî'l-Münîriyye, 1352/1933), 176.

¹⁷ Ebü'l-Abbâs Şemsüddîn Ahmed b. Muhammed b. İbrâhîm b. Ebî Bekr b. Hallikân el-Bermekî el-İrbilî, *Vefeyâtü'l-A'yân ve Enbâu Ebnâi'z-Zemân*, thk. İhsân Abbâs (Beyrut: Dâru Sâdir, 1977), 1/148.

¹⁸ Ebü'l-Fazl Ahmed b. Muhammed b. Ahmed b. İbrâhîm Meydânî, *Mecma'u'l-emşâl*, nşr. Muhammed Muhyiddîn Abdulhamîd, (Beyrut: Mektebetu's-Sünneti'l-Muhammediyye, 1955), 2/244.

¹⁹ Ebü'l-Hâris (Ebü'l-Muzaffer) Müeyyidüdevle Necmüddîn Üsâme b. Mürşid b. Alî b. Mukalled b. Nasr b. Münkız, *Kitâbü Lübâbi'l-âdâb* (Mısır: Dâru'l-Ciyl li't-Tıbaa, 1987), 181.

²⁰ Ebü'l-Abbâs Şihâbüddîn Ahmed b. Alî el-Kalkaşendî, *Nihâyetü'l-ereb fi ma'rifeti ensâbi (kabâ'ili)'l-Arab* (Beyrut: Dâru'l-Kitabi'l-Lübânî, 1991), 344-345.

²¹ Süyûtî, *Şerhu şevâhidi'l-Muğni*, 482.

ve edebiyat kitaplarının verdiği bilgileri derlemiş ve ilgili kitaplara dayanarak, Antere hakkında bilgiler aktarmıştır.²² Genel olarak verdiği bilgiler İbn Kuteybe ve A'lem eş-Şentemerî'nin verdiği bilgilerin dışına çıkmamaktadır.²³

Yüzyıllar boyunca yazılmış eserlerde Antere ile ilgili detaylı bilgi bulunmasına rağmen, sonraki kaynaklar doğal olarak bilgilerini ilk iki asırdaki eserlerden ve özellikle İbnü'l-Kelbî (ö. 204/819 [?]), İbnü'l-Arabî (ö. 231/846), Ebû Ubeyde, Ahmed b. Ubeyd ve Ebû Amr b. 'Alâ'dan (ö. 154/771) almışlardır.²⁴

Günümüzde Antere'nin hayatına ve şiirlerine olan ilgi azalmamış, hakkında yazılanların yanı sıra adına özel dergi sayıları çıkarılmış, ders kitaplarında Antere'ye bazen müstakil kitap şeklinde bazen de edebiyat kitaplarında diğer şairlerle birlikte yer verilmiş, kendisinden nakledilen şiirler gerek metin gerek şerhli olarak yayımlanmış, hakkında filmler ve diziler çekilmiştir.

Hamilton Terrick, *A Bedoueen Romance*, Antar namıyla Antera Kıssasını İngilizceye çevirmiştir.²⁵ Muhammed Saîd el-Mevlevî, *Divânu Antere*,²⁶ adı altında altı divan yazmasını karşılaştırarak bir yüksek lisans tezi hazırlamıştır. Yakup Göçemen tarafından "*Muallaka şairi Antere b. Şeddâd'ın hayatı ve şiirlerinin dil ve tema yönünden tahlili*" adlı yüksek lisans, Muharrem Ertaş tarafından "*Câhiliye şairi Antera B. Şeddâd el-Absî ve Dîvânının Edebî Tahlili*" adlı doktora çalışması yapılmıştır.

Fevvâz b. Abdilazîz el-La'bûn²⁷ Süleyman Tülücü,²⁸ İbrahim Yılmaz,²⁹ R. Blachere,³⁰ Ahmed Abdurrahman ez-Zueybât³¹ ve Yakup Göçemen,³² tarafından Antere hakkında çeşitli makaleler

²² Abdülkâdir b. Ömer b. Bâyezîd el-Bağdâdî, *Hizânetü'l-edebe ve Lubbu lubâbi Lisâni'l-Arab*, Thk. Abdusselâm Muhammed Hârûn (Kâhire: Mektebetu'l-Hancî, 1997), 1/128-129.

²³ Muhammed Saîd el-Mevlevî, *Divânu Antere*, (Beyrut: el-Mektebü'l-İslâmî, 1970), 16.

²⁴ Mevlevî, *Divânu Antere*, 16.

²⁵ Hamilton Terrick, *A Bedoueen Romance*, (London: John Murray, 1819),

²⁶ Mevlevî, *Divânu Antere*.

²⁷ Fevvâz b. Abdilazîz el-La'bûn, "Siretü Antere b. Şeddâd beyne'l-vakî' ve'l-mütehayye", *Mecelletu Câmiatu Taybe li'l-Adâb ve'l-ulûmi'l-İnsaniyye*, 20 (1441), 46-91.

²⁸ Süleyman Tülücü, "Mu'allakât ve Şairleri Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi - I ", *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 0 / 23 (Eylül 2005), 1-70; "Mu'allaka Şairlerinden 'Antere'", *EKEV Akademi Dergisi - Sosyal Bilimler*, 1 / 4 (Mayıs 1999), 15-22.

²⁹ İbrahim Yılmaz "Arap Şiiri ve Hikâyecilik -Antere Örneği-" *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 23 (2001), 249-266.

³⁰ R. Blachère - Tülücü, Süleyman, "Antere" *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 33 (2010), 211-219.

³¹ Ahmed Abdurrahman ez-Zueybât, "el-Mekân fi'r-Ru'yeti'l-Fenniyye li-Antere el-Absî", *Mecelletu Câmiati Ummi'l-Kurâ li-Ulûmi'l-Lugât ve Âdâbihâ*, 1431/2010, cilt: 1, sayı: 3, s. 215-254.

³² Yakup Göçemen, "Antere b. Şeddâd'ın Hayatı ve Şiirlerinde Hamâset Teması", *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi = Journal of Social Sciences* 5/10 (Aralık 2015) 46-80; "Antere B. Şeddâd'ın Şiirlerinde Tasvir", *Kilis 7 Aralık Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 3 / 4 (2016), 69-98.

yazılmıştır. Ayrıca Cemal Muhtar, TDV İslam Ansiklopedisinde Antere hakkında iki madde³³ yazmıştır.

1. Antere b. Şeddâd'ın Hayatı

Antere (M.S. 525-615)³⁴ târihleri arasında yaşamış olup annesi Habeşli³⁵ Zebîbe adında siyâhî bir câriyeydi.³⁶ Bu yüzden Antere, anneleri zenci olan üç şair kahraman olan Ağribetü'l-Arab (Arap kargaları) içerisinde³⁷ sayılmıştır.

1.1. Doğumu

Sâid Mevlî kaynaklarda yaptığı araştırmaları değerlendirerek Antere'nin doğum târihini yaklaşık olarak 530 yılı olarak zikretmektedir.³⁸ Antere hakkındaki rivayetlerden yola çıkarak bazıları doğum yılını 525 olarak belirlemişlerdir.³⁹

1.2. Adı ve Nesebi

Antere'nin adı ve nesebi hakkında değişik görüşler ileri sürülmüş ve özellikle nesebi hakkında farklı silsileler zikredilmiştir. Adı, hayat hikâyesine ve şiirlerine yer verenlerin çoğuna göre Antere'dir.⁴⁰ Bazılarına göre ise adı Anter'dir.⁴¹

Sîbeveyhi (ö. 180/796), Anter kelimesini bazı isimlerde yer alan terhiplere verdiği örnekler

³³ Cemal Muhtar, "Antere", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (İstanbul: TDV yayınları, 1991), 3/237; "Antera Kıssası", Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (İstanbul: TDV yayınları, 1991), 3/237-238.

³⁴ Hitti K. Philip, *Siyasi ve Kültürel İslâm Târîhi* (İstanbul: M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1995), 9.

³⁵ Ebû Muhammed (Ebû's-Senâ) Bedrüddîn Mahmûd b. Ahmed b. Mûsâ b. Ahmed Aynî, *el-Mâkasidü'n-nahviyye fi şerhi şevâhidü şurûhi'l-Elfiyye, el-Meşhur bi "şerhi's-Şevâhidü'l-kübrâ"*, thk. Alî Muhammed Fahir vd. (Kâhire: Dâru's-Selâm, 2010), 1/444; *Târîhu'l-edebi'l-Arabî*, çev. Abdulhalîm en-Neccâr, (Kâhire: Dâru'l-Marife, 1959), 1/90.

³⁶ Ebû Amr İshâk b. Mirâr eş-Şeybânî, *Şerhu'l-Muallakâti't-Tis'a*, thk. ve şerh: Abdu'l-Mecid Hemmu (Beirut: Müessesetu'l-'Ala li'l-Matbuat, 2001), 215.

³⁷ Ebû's-Saâdât Ziyâüddîn Hibetullah b. Alî b. Muhammed b. Hazma el-Hâşimî el-Alevî el-Hasenî el-Bağdâdî, *el-Ĥamâsetü's-Şeceriyye*, thk. Abdulmuîn el-Meluhî & Esmâ el-Hımsî (Şam: Menşûrâtu vizâratu's-şekafe, 1970), 25.

³⁸ Mevlî, *Divânu Antere*, 35.

³⁹ Ömer Faruk et-Tabba', *Divânu Antereti'l-Absî ev Antere b. Şeddâd* (Beirut: Dâru'l-Kalem, ts), 9.

⁴⁰ Ebû Ca'fer Muhammed b. Habîb b. Ümeyye b. Amr el-Hâşimî, *el-Muĥabber*, thk. Ilse Lichtenstadter (Beirut: Dâru'l-Afaki'l-Cedide, ts.), 307; Câhiz, *el-Beyân ve't-Tebyîn*, 1/21, 82; 3/183; İbn Kuteybe, *eş-Şî'r ve's-suarâi*, 1/250; Ebû Alî Ahmed b. Muhammed b. el-Ĥasen Merzûkî, *Şerhu Divâni'l-Ĥamâse* (Beirut: Dâru'l-Ciyl, 1991), 144; Muhammed Alî b. Ahmed b. Sâid İbn Hazm, *Cemheretü Ensâbi'l-Arab*, thk. Abdüsselâm Muhammed Hârûn (Kâhire: Dâru'l-Meârif, 1982), 400; Hatîb et-Tebrîzî, *Şerhu'l-kaşâ'idü'l-aşr*, 176; Meydânî, *Mecma'u'l-emşâl*, 2/244; Ebû's-Saâdât Ziyâüddîn Hibetullah b. Alî b. Muhammed b. Hazma el-Hâşimî el-Alevî el-Ĥasenî el-Bağdâdî, *el-Emâlî*, thk. Mahmûd Muhammed et-Tanah (Kâhire: Mektebetu'l-Ĥancî, 1992), 251; 181; Ebû'l-Ĥasen İzzüddîn Alî b. Muhammed b. Muhammed eş-Şeybânî el-Cezerî, *el-Kâmil fi't-târîh*, thk. Ebu'l-Fida Abdullah el-Kadı (Beirut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1987), 1/460; Kamil Süleyman el-Cebûri, "Antere el-Absî", *Mu'cemü's-suarâ' mine'l-aşri'l-câhili* (Beirut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2003), 4/107; İbrahim İslâm, *Divânu Antere b. Şeddâd* (b.y.: Farus li'n-Neşri ve't-Tevzi', 2014), 5; Ahmed Muğanniye, *Târîhu'l-Arabî'l-kadîm* (Beirut: Dâru's-Safve, 1994), 6.

⁴¹ Ebû Bişr (Ebû Osmân, Ebû'l-Ĥasen, Ebû'l-Hüseyn) Sîbeveyhi Amr b. Osmân b. Kanber el-Hârisî, *el-Kitâb*, thk. Abdüsselâm Muhammed Hârûn (Kahire: Mektebetu'l-Ĥancî, 1988), 2/248.

babında ele almış “Hanẓala” isminin “Hanẓal” olarak söylendiği veya “Ya Ḥar” kelimesinin *Terḥim*⁴² yapılarak sonundaki “ta” harfinin okunmadığı gibi Antere kelimesinin de Anter diye söylenebildiğini ifâde etmiştir.⁴³ Bazı Arapların her zaman Anter dediğini bazılarının ise terḥim babında Anter dediklerini aktarmaktadır.⁴⁴ Sîbeveyhi, *el-Kitâb* adlı eserinin değişik yerlerinde Antere ismini kullanmıştır.⁴⁵ Öte yandan Sîbeveyhi, Antere'deki “nun” harfinin zaid olmadığını söylemiştir.⁴⁶

Tâcü'l-arûs'ta “Anter” kelimesinin “Ca'fer” ve “Cündeb” kelimelerinde olduğu gibi son harfi fetha ve damme ile okunabilir denilmekte olup kelimenin sinek yahut mavi⁴⁷ veya yeşil sinek anlamına geldiği de söylenmiştir.⁴⁸ Müberred'den nakledildiğine göre “Antere” savaşta cesaret demek olup Anter ve Antere şeklinde iki isim vardır. İkinci isim Abs'li şair Benu Mahzûm oğullarından Antere b. Muâviye b. Şeddâd⁴⁹ b. Mâlik b. Gâlib b. Kutay'a'nın adıdır.⁵⁰

Bu bağlamda Antere isminin asıl olduğu ve Anter şeklindeki nidanın *terḥim*⁵¹ amacıyla yapıldığı, eserlerinde Anter ismini kullanan Sîbeveyhi, Müberred ve İbn Kuteybe gibi isimlerin yine kendi eserlerinde Antere ismini de kullandıkları söylenmiştir. Anter şeklindeki kullanımın bir sebebi de kâtiplerin ismi yanlış yazmış olma ihtimalidir. Antere ismini icmayla kullanan Ebû Ubeyde, Ebû Ubeyd, Asmaî (ö. 216/831), Ebû Amr eş-Şeybânî (ö. 213/828 [?]) ve İbn Sellâm vb. rivayet âlimlerinin karşısında bu konuda uzman olmadığı halde Anter ismini kullanan diğer âlimlerin bu tasarruflarının bir kıymeti harbiyesi olmadığı söylenmiştir. Yine kendi şiirinde Anter ismini kullanmasının ve Meydânî'nin *Mecma'u'l-Emsâl*'inde yer alan babasının şaire, “Anter!” diye seslenmesinin nida sebebiyle terhim amaçlı olduğu ve birçok başka şairin bu ismi taşımalarının⁵² da isminin Anter değil Antere olduğunu ispat ettiği şeklinde değerlendirilmiştir.⁵³

⁴² Terḥim; “Münâdânın son harfini atmak” demektir. Bkz: İsmail Durmuş, “İktitâ”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, (İstanbul: TDV yayınları, 2000), 22/59.

⁴³ Sîbeveyhi, *el-Kitâb*, 2/246; Ebü'l-Feyz Muhammed el-Murtazâ b. Muhammed b. Muhammed b. Abdirrezzâk el-Bilgrâmî el-Hüseynî Zebîdî, “Antere”, *Tâcü'l-arûs min cevâhiri'l-kâmûs* (Kuveyt: Matbaatu Hukûmeti'l-Kuveyt, 1965-2001), 13/150.

⁴⁴ Sîbeveyhi, *el-Kitâb*, 2/248.

⁴⁵ Sîbeveyhi, *el-Kitâb*, 2/248; 4/213.

⁴⁶ Abdülkâdir Bağdâdî, *Ḥizânetü'l-edeb*, 1/129.

⁴⁷ Mehmed Fehmî, *Târih-i Edebiyatı Arabiyye*, 795; Mahmûd Şukrî el-Alûsî, *Bulûğu'l-ereb fi ma'rifeti'l-ahvâli'l-Arab*, şerh, tashih ve zabt: Muhammed Behcet el-Eseri (Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, ts.), 2/127.

⁴⁸ Zebîdî, “Antere”, 13/150.

⁴⁹ Ebü'l-Fazl Cemâlüddîn Muhammed b. Mekram b. Alî b. Ahmed el-Ensârî er-Rüveyfî İbn Manzûr, “Yevm”, *Lisânu'l-Arab* (Beyrut: Dâru Sâdır, ts.), “Anter”, 4/610.

⁵⁰ Zebîdî, “Antere”, 13/150.

⁵¹ Abdülkâdir Bağdâdî, *Ḥizânetü'l-edeb*, 6/424.

⁵² Hatîb et-Tebrîzî, *Şerhu Divâni(eş'âri)'l-Ḥamâse* (Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2000), 297.

⁵³ Ebû Saîd Abdülmelik b. Kureyb el-Asmaî, *Fuhûletü's-şuarâi*, thk. Charles C. Torrey (B.y.: Dâru'l-Kitâbi'l-Cedîd, 1971), 14, 18.

Şair şiirlerinde kavminin sıkıştığı zaman kendisine Anter⁵⁴ diye seslendiklerini ifade etmektedir:

يَدْعُونَ عُنْتَرَ وَالسُّيُوفُ كَأَنَّهَا إِيْمَاضُ بَرْقٍ فِي السَّحَابِ الرَّؤْمِ.⁵⁵

Kılıçlar, kümelenmiş bulutlar arasında parlayan şimşek misali savrulurken “Anter” diye seslenirler.

وَلَقَدْ شَفَى نَفْسِي وَأَبْرَأَ سَفْمَهَا قَيْلُ الْفَوَارِسِ وَيَكُ عُنْتَرَ أَقْدِيمِ⁵⁶

Ruhuma şifa veren ve onun acısını dindiren bir şey varsa, o da atlıların: “Neredesin ‘Anter? Hücum etsene!” demeleriydi.

1.3. Antere'nin Lakapları ve Künyeleri

Antere'ye alt dudağı yarık olduğu Anteretu'l- Felhâ⁵⁷ ve Arapların meşhur kahramanlarından olduğu için Anteretu'l-Fevâris⁵⁸ lakapları takılmıştır. Künyeleri hakkında değişik görüşler vardır. Bir görüşe göre Antere'nin savaşta kullandığı künyesi Ebû Able ve barışta kullandığı künyesi Ebû Hevâşe idi. Antere'nin bir künyesinin de Ebû'l-Me'âyiş olduğu söylenmiştir.⁵⁹ Ebû Habîb'e göre künyeleri: alacakaranlıkta saldırdığı için⁶⁰ Ebû'l-Muğallis,⁶¹ savaşta kullandığı Ebû Able⁶² ve barışta kullandığı Ebû Hevâşe'dir.⁶³ Ancak bilginin geçtiği Batalyevsî'nin bu eserini tahkik eden Lütfi et-Tûmî'ye göre bunun aksi olması gerekir. Çünkü “Hevâşe” kelimesi saldırı anındaki karışıklığı ifade etmekte olup “Able” kelimesinin savaşla bir alakası yoktur.⁶⁴ Antere'nin bir diğer künyesi ise Ebû'd-Ducâ'dır.⁶⁵

1.4. Annesinin Adı

Kaynaklar annesinin Habeşistanlı (zenci) ve adının Zebîbe⁶⁶ olduğu hususunda görüş birliği içerisindedirler.

⁵⁴ Batalyevsî, *Şerhu'l-eş'ârî's-sitteti'l-Câhiliyye*, 2/238.

⁵⁵ Batalyevsî, *Şerhu'l-eş'ârî's-sitteti'l-Câhiliyye*, 2/238.

⁵⁶ Şentemerî, *Eş'ârü's-şuarâi's-sitteti'l-Câhiliyyîn*, 2/151; Batalyevsî, *Şerhu'l-eş'ârî's-sitteti'l-Câhiliyye*, 2/239.

⁵⁷ Ebû Hilâl el-Askerî, *Divânü'l-Meânî*, 108; İsfahânî, *el-Eğânî*, 8/237; Süyûtî, *Şerhu şevâhidi'l-Muğni*, 481, 482; Süyûtî, *el-Müzahir*, 2/432; Batalyevsî, *Şerhu'l-eş'ârî's-sitteti'l-Câhiliyye*, 2/192; Abdülmün'im Abdurraûf Şelebî, *Şerhu Divâni Antere b. Şeddâd* (Kâhire: el-Mektebetu't-Ticariyyeti'l-Kübra, ts.), 5.

⁵⁸ Ebû Ömer Şihâbüddîn Ahmed b. Muhammed b. Abdirabbih b. Habîb el-Kurtubî el-Endelüsî, *el-İkdü'l-ferîd*, thk. Mufid Muhammed Kamiha (Beyrut: Dâru'l-Kütübî'l-İlmiyye, 1983), 1/105; 6/18, 20; 7/37; *Divânu Antere b. Şeddâd*, Şerh: Hamdu Tammas (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 2004), 5.

⁵⁹ Mehmed Fehmî, *Târih-i Edebiyatı Arabiyye*, 795.

⁶⁰ Butros Bustani, *Udebâu'l Arab fi'l-Câhiliyyeti ve Sadri'l-İslâm* (Kahire: Müessesetu Hindâvi, 2014), 144.

⁶¹ Hatîb et-Tebrîzî, *Şerhu Divâni'l-Hamâse* 1/297; Süleyman Tülücü, “Mu'allaka şairlerinden Antere”, *Ekev Akademi Dergisi*, 1/4, 15.

⁶² Batalyevsî, *Şerhu'l-eş'ârî's-sitteti'l-Câhiliyye*, 2/191.

⁶³ Batalyevsî, *Şerhu'l-eş'ârî's-sitteti'l-Câhiliyye*, 2/191.

⁶⁴ Bk. Batalyevsî, *Şerhu'l-eş'ârî's-sitteti'l-Câhiliyye*, 2/191, Dipnot:7.

⁶⁵ Zebîdî, “Deceve”, 38/35.

⁶⁶ İbn Kuteybe, *eş-Şi'r ve's-şuarâi*, 1/250; İsfahânî, *el-Eğânî*, 8/237; Şentemerî, *Eş'ârü's-şuarâi's-sitteti'l-Câhiliyyîn*, 2/107; Abdülkâdir Bağdâdî, *Hiżânetü'l-edeb*, 1/128; Muhammed Bedruddîn ebî Firâs Halebî, *Nihâyetü'l-Ereb min Şerhi Muallakâti'l-Arab* (Mısır: Matbaatü's-Saade, 1906), 153.

Antere bir şiirinde bu hususu şöyle dile getirir:

يُنَادُونِي فِي السَّلْمِ يَا بِنَ زُبَيْبَةَ وَعِنْدَ صِدَامِ الْخَيْلِ يَا ابْنَ الْأَطْيَابِ.⁶⁷

Bariş zamanı bana: “Ey Zebîbe'nin oğlu” atların çarpıştığı (savaş) zamanında ise “Ey iyilerin oğlu” diye sesleniyorlar.

Antere bir beytinde kendisini:

يُقَدِّمُهُ فَتَى مِنْ خَيْرِ عَيْبِ أَبُوهُ وَأُمُّهُ مِنْ آلِ حَامِ⁶⁸

“Babası Abs kabîlesinin ileri gelenlerinden olan ve annesi Ham'ın çocuklarından olan (yani Sudan'dan) bir genç atı ileri sürüyor” şeklinde tanıtmaktadır.

1.5. Babasının Adı

Babasının adı hakkında çok farklı görüşler vardır. Ebû Ubeyde,⁶⁹ İbnü'l-Kelbî,⁷⁰ Kalkaşendi (ö. 821/1418),⁷¹ İbn Sellâm,⁷² Muhammed ibn Habîb (ö. 245/860),⁷³ İbnü'l-Esîr (ö. 630/1233),⁷⁴ Câhiz,⁷⁵ Ebû Ca'fer Ahmed b. Ubeyd,⁷⁶ Ya'kübî,⁷⁷ İbn Düreyd,⁷⁸ Âmidî,⁷⁹ İsfahânî,⁸⁰ Şentemerî,⁸¹ Meydânî,⁸² Süyûtî,⁸³ Abdulkâdir Bağdâdî,⁸⁴ babasının adının Şeddâd olduğu kanatindedirler.

İkinci görüş Antere'nin babasının adının Amr b. Şeddâd olduğudur. Bu bilgi İbnü'l-Kelbî'den rivayet edilmiş ve İbn Kuteybe⁸⁵ tarafından zikredilmiştir.⁸⁶ Ayrıca Ebû Zeyd el-Kureşî de baba adını Amr b. Şeddâd olarak zikretmiştir.⁸⁷ Üçüncü görüş -Ebû Ubeyde'nin *Kitâbü Meşkâtî'l-fürsân* adlı

⁶⁷ Ebû Zekeriyâ Yahyâ b. Alî b. Muhammed el-Hatîb et-Tebrîzî, *Şerh-u Divânü Antere*, der. Mecîd Tarrâd (Beirut: Dâru'l-Kitâbî'l-Arabî, 1992), 35; Tabba', *Divânü Antere*, 99 (sıhhati meşkük şiirler bölümünde yer alıyor).

⁶⁸ Şentemerî, *Eş'âru's-suarâi's-sitteti'l-Câhiliyyîn*, 2/136; Ebû Gâlib Muhammed b. Mübarek b. Muhammed b. Muhammed b. Meymûn el-Bağdâdî, *Münthe't-ṭ-ṭaleb min eş'âri'l-Arab*, thk. ve şerh: Muhammed Nebîl Tarîfî (Beirut: Dâru Sâdır, 1999), 2/89.

⁶⁹ Ebû Ubeyde Ma'mer b. Müsennâ et-Teymî, *Mecâzü'l-Ḳur'ân* (Kâhire: Mektebetu'l-Hâncî, ts.), 2/243.

⁷⁰ İbnü'l-Kelbî, *Nesebü'l-hayl*, 46.

⁷¹ Kalkaşendî, *Nihâyetü'l-Ereb*, 345.

⁷² İbn Sellâm, *Ṭabakâtü fuhûli's-suarâi*, 1/152.

⁷³ Muhammed b. Habîb, *el-Muḥabber*, 307.

⁷⁴ İzzüddîn İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil fi't-târîḥ*, 1/460.

⁷⁵ Câhiz, *el-Beyân ve't-Tebyîn*, 1/21, 82, 3/183.

⁷⁶ İbnü'l-Enbârî, *Şerhu'l-Ḳaşâidi-Sebi'*, 293.

⁷⁷ Ya'kübî, *Târîḥ*, 1/317, 318.

⁷⁸ İbn Düreyd, *el-İştikâk*, 280.

⁷⁹ Âmidî, *el-Mü'telif ve'l-muḥtelef*, 197.

⁸⁰ İsfahânî, *el-Eğânî*, 8/237.

⁸¹ Şentemerî, *Eş'âru's-suarâi's-sitteti'l-Câhiliyyîn*, 2/107.

⁸² Meydânî, *Mecma'u'l-emşâl*, 2/87.

⁸³ Süyûtî, *Şerhu şevâhidü'l-Muğni*, 482.

⁸⁴ Abdulkâdir Bağdâdî, *Ḥizânetü'l-edeb*, 1/128.

⁸⁵ İbn Kuteybe, *eş-Şi'r ve's-suarâi*, 1/250.

⁸⁶ Mevlevî, *Divânü Antere*, 20.

⁸⁷ Ebu Zeyd el-Kureşî, *Cemheretü eş'âri'l-Arab*, 347.

eserinden naklen Antere'nin baba adını Amr b. Muâviye olarak kabul eden⁸⁸ ve Ebû Ubeyde'nin tek kaldığı görüştür.⁸⁹ Dördüncü görüş: Şeddâd isminin amcasına ait olduğu, babasının ölümünden sonra onu himayesine aldığı için Antere'nin ona nispet edildiği görüşüdür. Ebû Bekir Asım b. Eyyûb bu görüşü tercih edenlerdendir.⁹⁰ Beşinci görüşe göre Antere'nin babasının adı Muâviyetü'l-Absî'dir. İbnü's-Sikkât,⁹¹ Muḥammed b. Habîb,⁹² İbnü'l-Mu'tez,⁹³ Ebû Hilâl⁹⁴ bu görüşü nakledenlerden bazılarıdır.

Antere'nin köle olması itibariyle dönemin sosyal yapısı içerisinde silik bir yaşantısı olması ve babasının yaşlandıktan sonra kendisini nesebine kabul etmesi Antere hakkında birçok farklı bilginin olmasının temel nedenlerindedir. Antere, esir düşen kavmini düşmanın elinden kurtarması neticesinde babasının kendisini nesebine kabul etmesiyle -deyim yerindeyse- ancak varlık âlemine çıkmıştır. Antere'nin ünü, kahramanlığı ve şair oluşu nedeniyle babasının adı nesep âlimlerinin gündemine girmiş ve bu konuda farklı görüşler ortaya atılmıştır. Özellikle Dâhis ve Gabrâ savaşları hakkındaki rivayetlerden Abs kabilesinin şerefli ve ileri gelen iki âilesinin Züheyr b. Cüzeyme âilesi ve Ziyad oğulları olduğu, yönetimin Züheyr ve sülalesinde olduğu görülmektedir. Antere'nin âilesinin Abs kabilesi içerisindeki yerini daha ziyade Antere ile elde etmiş bulunduğu ve bu durumun âile hakkındaki bilgilerin azlığının nedenlerinden biri olduğu anlaşılmaktadır.⁹⁵

Antere'den bahseden bazı kaynaklar, Antere'nin babası ve nesebi hakkında kendi içlerinde farklı bilgiler vermişlerdir. Ebû Zeyd el-Kureşî, *Cemheretü eş'âri'l-Arab* adlı eserinin bir yerinde Antere'nin nesebini Antere b. Şeddâd b. Amr b. Şeddâd b. Muâviye Nezzâr Mahzûm b. Avf b. Mâlik b. Amir b. Abs b. Beğid b. Rays b. Gatafân b. Sa'd b. Kays Aylan b. Mudar b. Nezzâr b. Muad b. Adnân b. Uded b. el-Yese' b. el-Humeysi' b. Selaman b. Nebt b. Haml b. Kaydar b. İsmâîl b. İbrahim a.s.⁹⁶ olarak zikretmiş, aynı eserin başka bir yerinde Antere'nin babasını Şeddâd b. Muâviye el-Absî olarak zikretmiştir.⁹⁷

Ma'mer b. Müsennâ *Mecâzü'l-Ḳur'ân* adlı eserinde Antere'nin babasının adını Şeddâd olarak zikrederken,⁹⁸ *Kitâbü Meḳâtîli'l-fürsân* adlı eserinde Antere'nin baba adını Amr b. Muâviye olarak⁹⁹ zikretmiştir.¹⁰⁰

⁸⁸ Süyûtî, *Şerhu şevâhidi'l-Muḡnî*, 482.

⁸⁹ Mevlevî, *Divânu Antere*, 20.

⁹⁰ Batalyevsî, *Şerhu'l-eş'âri's-sitteti'l-Câhiliyye 2/191*, Halebî, *Nihâyetü'l-Ereb*, 153.

⁹¹ İbnü'l-Enbârî, *Şerhu'l-Kasaîdi's-Seb'i't-Tıval el-Câhiliyyat*, 293.

⁹² Muhammed b. Habîb, *Esmâ'ü'l-muḡtâlîn*, 213.

⁹³ İbnü'l-Mu'tez, *el-Bedi'*, 9.

⁹⁴ Hatîb et-Tebrîzî, *Şerhu Divâni'l-Ḥamâse*, 297.

⁹⁵ Mevlevî, *Divânu Antere*, 20.

⁹⁶ Ebû Zeyd el-Kureşî, *Cemheretü eş'âri'l-Arab*, 347.

⁹⁷ Ebû Zeyd el-Kureşî, *Cemheretü eş'âri'l-Arab*, 13.

⁹⁸ Ma'mer b. Müsennâ, *Mecâzü'l-Ḳur'ân*, 2/243.

⁹⁹ Süyûtî, *Şerhu şevâhidi'l-Muḡnî*, 482.

¹⁰⁰ Mevlevî, *Divânu Antere*, 20.

Hatîb et-Tebrîzî, *Şerhu'l-kaşâ'idi (Mu'allakâti)'l-aşr* adlı eserinde -Antere'nin nesebi hakkında Yakubî ve İbnü's-Sikkît'in de aynı görüşte olduğunu- belirterek birinde baba adının Muâviye olduğu, diğerinde ise Ahmed b. Ca'fer'den naklen babasının Şeddâd olduğu şeklinde iki rivayete yer vermiştir.¹⁰¹

Batalyevsî, Antere Divanı şerhinde bir yerde sahih olanın Şeddâd'ın Antere'nin amcası olduğunu¹⁰² söylerken, başka bir yerde babasının adını Şeddâd b. Muâviye olarak zikretmiş peşinden İbnü'l-'Arabi'nin, "Şeddâd b. Muâviye'nin babası değil amcası" olduğu kanaatini nakletmiştir.¹⁰³ Tüm bu rivayetlerden aslında Antere'nin babasının adı hakkında kesin bir kanaate varılmadığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak babasının adını Şeddâd olarak zikreden kaynakların çoğunlukta ve Asmaî, Ebû Ubeyd ve İbn Sellâm gibi büyük bilginlerin çoğunun rivayetinin bu yönde olması birinci görüşün güçlü olduğunu göstermektedir.¹⁰⁴

1.6. Antere'nin Soyağacı

Antere'nin dedesinden sonraki nesebi hususunda büyük sıkıntılar olup Saîd Mevlî bu konuda ortaya atılan on üç farklı soyağacını zikretmektedir.¹⁰⁵ Bu soyağaçlarından birkaç tanesi şöyledir.

Yakubi'ye göre tam adı: **Antere b. Şeddâd** b. Muâviye b. Nezzâr b. Mahzûm b. Mâlik b. Gâlib b. Kutay'a b. Abs b. Beğîz'dir.¹⁰⁶ İbn Kuteybe ise tam adını: **Antere b. Amr b. Şeddâd** b. Amr b. Kurâd b. Mahzûm ibn Avf b. Mâlik b. Gâlib b. Kutay'a b. Abs b. Beğîz olarak zikreder.¹⁰⁷ Ebû Ca'fer Ahmed b. Ubeyd: Adı **Antere b. Şeddâd** b. Muâviye ibn Kurâd olup Mahzûm b. Avn b. Galib oğullarındandır¹⁰⁸ demiştir.

Ebû Zeyd el-Kureşî *Cemheretü eş'âri'l-Arab* adlı eserinde bir yerde Antere'nin nesebini: **Antere b. Şeddâd** b. Amr b. Şeddâd b. Muâviye Nezzâr Mahzûm b. Avf b. Mâlik b. Amir b. Abs b. Beğîd b. Rays b. Gatafân b. Sa'd b. Kays Aylan b. Mudar b. Nezzâr b. Muadd b. Adnân b. Uded b. el-Yese' b. el-Humeysi' b. Selaman b. Nebt Haml b. Kaydar b. İsmâil b. İbrahim el-Halil (a.s.)¹⁰⁹ olarak zikretmiştir. Ebû Hilâl'e göre adı: **Antere b. Muâviye** b. Şeddâd b. Kurâd. Mahzûm b. Mâlik b. Kutay'a b. Abs'tir.¹¹⁰

1.7. Yetiştirilmesi

¹⁰¹ Hatîb et-Tebrîzî, *Şerhu'l-kaşâ'idi'l-aşr*, 176.

¹⁰² Batalyevsî, *Şerhu'l-eş'âri's-sitteti'l-Câhiliyye*, 2/191.

¹⁰³ Batalyevsî, *Şerhu'l-eş'âri's-sitteti'l-Câhiliyye*, 2/357.

¹⁰⁴ Mevlî, *Divânu Antere*, 28.

¹⁰⁵ Mevlî, *Divânu Antere*, 28, 29.

¹⁰⁶ Ya'kübî, *Târih*, 1/317, 318.

¹⁰⁷ İbn Kuteybe, *eş-Şî'r ve's-suarâi*, 1/250.

¹⁰⁸ Hatîb et-Tebrîzî, *Şerhu'l-kaşâ'idi'l-aşr*, 176.

¹⁰⁹ Ebû Zeyd el-Kureşî, *Cemheretü eş'âri'l-Arab*, 347.

¹¹⁰ Hatîb et-Tebrîzî, *Şerhu Divâni'l-Hamâse*, 297; a. mlf., *Şerhu'l-kaşâ'idi'l-aşr*, 176; Tülücü, Süleyman, "Mu'allaka şairlerinden Antere", 1/4 (Mayıs 1999), 15.

Antere'nin babası, Habeşli cârîyesi Zebîbe'den bir çocuk sahibi olmuştu. Câhiliye kabîle düzenine göre cârîyeden doğan çocuk, babası kendisini nesebine kabul edinceye kadar köle kabul edilirdi.¹¹¹ Antere'de babası kendisini nesebine kabul edinceye kadar uzun bir süre köle olarak hayatını sürdürmüştü. Yine Antere'nin aynı anneden köle kardeşleri vardı.¹¹² Süyûtî'nin anlatımına göre Zebîbe Antere'yi babasına getirdiği zaman babası çocuklarına: Bu benim oğlumdur demiş ise de onlar: "Yalan söylüyorsun, sen yaşlandın ve bunadın, başkalarının çocuklarını sahipleniyorsun." demişler ve Antere gençliğe adım atınca O'na: "Git develeri ve koyunları otlat, sütlerini sağ ve göğüslerini bağla." talimatını vermişlerdi. O'da bu görevi deruhte etmeye başlamış ancak küçük bir deve sürüsünü satarak parasıyla kılıç, mızrak, kalkan, zırh ve miğfer satın almış ve kumlara gömmüştü. Ayrıca kendisinin deve sütüyle beslediği bir de tayı vardı.¹¹³

1.8. Özgürlüğüne Kavuşması

İsfahânî'nin İbn Kuteybe tarîkıyla İbn Kelbî 'den naklettiğine göre bazı Arap kabîleleri Benî Abs kabîlesine saldırmış, onlardan ganimet ve esirler almış bunu müteakiben içlerinde Antere'nin da bulunduğu Absliler onları takip etmişti. Düşmana yetiştikleri esnada babasının: "Saldır Antere!" demesi üzerine Antere: "Köle saldırmayı beceremez, o ancak süt sağar ve hayvanların memelerini bağlar." şeklinde ret cevabı vermesi üzerine: "Saldır sen hürsün."¹¹⁴ karşılığını almasından sonra:

كُلُّ امْرِئٍ يَحْمِي جِرَّهُ أَسْوَدَهُ وَأَحْمَرَهُ¹¹⁵
وَالشَّعْرَاتِ الْمَشْعَرَةَ¹¹⁶ الْوَارِدَاتِ مِشْفَرَةَ¹¹⁷

Herkes namusunu korur, siyahı beyazı

Çirkin yüzlüsü ve sarkık dudaklısı

dizelerini okuyarak düşmana saldırmış, o gün düşmana karşı elinden geleni yaparak düşmanın elindeki kabîle üyelerini ve ganimetleri kurtarmıştı. Bunun üzerine babası kendisini nesebine kabul etmiş ve böylelikle özgürlüğüne kavuşmuştu.¹¹⁸

Ebû Hilâl el-Askerî'nin anlatımına göre annesi bir cârîye olan Antere melezdirdi ve babası Arapların âdeti üzere onu köle edinmiştir. Önceleri çobanlık yaparken silah edinip bir at yetiştirmiş, Tay isimli bir kabîlenin Antere'nin kabîlesine saldırıp kabîle halkını ve komşularını esir aldıklarını öğrenmesi üzerine Antere atına binerek onlara hücum etmiş, Tay kabîlesinin babası, annesi, amcası ve kızı Able'yi iade etmelerini müteakiben, babası o gün kendisini nesebine kabul etmiş ve amcasının

¹¹¹ Ebû'l-Ferec Alî b. el-Hüseyn b. Muhammed b. Ahmed el-Kureşî el-İsfahânî, *el-Eğânî* (Kahire: el-Heyetu'l-Mısriyye, 1952-1994), 8/23/239.

¹¹² İbn Kuteybe, *eş-Şî'r ve's-suarâi*, 1/250.

¹¹³ Süyûtî, *Şerhu şevâhidi'l-Muğni*, 481-483.

¹¹⁴ Şeybânî, *Şerhu'l-Muallakâti't-Tis'a*, 214; Halebî, *Nihâyetu'l-Ereb*, 153.

¹¹⁵ Ebû Tâlib Mufađđal b. Seleme b. Âsım, *el-Fâhir (fi'l-emşâl)*, thk. Abdulalîm et-Tâhâvî (Kâhire: el-Heyetu'l-Mısriyyetu'l-Amme li'l-Kitab, 1974, 205; Merzûkî, *Şerhu Divâni'l-Hamâse*, 2/1528.

¹¹⁶ İsfahânî, *el-Eğânî*, 8/240; Bataleyevsî, *Şerhu'l-eş'ârî's-sitteti'l-Câhiliyye*, 2/372.

¹¹⁷ İbn Kuteybe, *eş-Şî'r ve's-suarâi*, 1/250.

¹¹⁸ İbn Kuteybe, *eş-Şî'r ve's-suarâi*, 1/250-51; Abdulkâdir Bağdâdî, *Hizânetü'l-edeb*, 1/128.

kızıyla onu evlendirdirmiştir.¹¹⁹ İsfahânî, Antere'nin özgürlüğe kavuşmasıyla ilgili Kelbî'den yaptığı rivayetten farklı olarak bir başka görüş zikreder. Bu görüşe göre Abs kabîlesi Tay kabîlesine saldırmış ve develerini ganimet olarak ele geçirmişti. İş ganimetleri bölüşmeye gelince Antere'ye: "Sana bizim hissemiz kadar vermeyiz çünkü sen kölesin." demişler aralarındaki mesele uzayınca Tay kabîlesi bunlara saldırmış Antere'de "sayıca onlardan daha az değilsiniz." diyerek kabîlesinden ayrılmış; Tay kabîlesi mensupları da develerini kurtarmıştı. Bunun üzerine babası: Saldır Antere! deyince Antere: "Köleler savaşmayı becerebilirler mi?" diye karşılık vermiş babası da "sen köle değilsin" diyerek onu evlâtlığa kabul etmişti. Bunun üzerine Antere: "Ben Melez Antere! Herkes namusunu korur." dizelerini okuyarak düşmana saldırmıştır.¹²⁰

Süyûtî hikâyeyi biraz farklı anlatır. Antere düşmana yetişince onlara saldırarak darmadağın etmiştir. Düşmanlar ne istediğini sormuş O da "yaşlı siyah kadını ve yanındaki ihtiyarı -yani anne ve babasını- istiyorum." demiş bunun üzerine düşmanlar onları iade etmişlerdir. Bunu gören amcası: "Oğlum saldır!" deyince: "Köle saldırmayı beceremez o ancak süt sağar ve hayvanların memelerini bağlar." şeklinde ret cevabı vermiş bu durum üç defa tekrarlandıktan sonra amcası: "Sen kardeşimin oğlusun ve seni kızım Able ile evlendirdim." diye karşılık verince düşmanlara tekrar saldırmış onlar ne istiyorsun deyince: "Yaşlı ile cârîyeyi -yani amcasıyla kızını- istiyorum." demiş düşmanlar onları da iade etmiştir. Bundan sonra Antere: "Komşularım sizin elinizdeyken dönüp gitmem ne kadar çirkin bir davranıştır." deyince düşmanları bu isteğini kabul etmemişler, Antere'nin tekrar saldırması üzerine komşularını da kendisine iade etmek zorunda kalmışlardır.¹²¹

Bu rivayetlerde ortak olan nokta, Antere'nin, bin bir zorluk içinde, tüm gayretini sarf edip fedakârlıklarda bulduktan sonra göstermiş olduğu kahramanlık üzerine, bileğinin hakkıyla babası tarafından nesebine ilhak edilerek özgürlüğüne kavuşmuş olduğudur.

Kölelikten kurtulma istek ve arzusunun Antere'de çok aşırı olduğu ve bu amaçla küçüklükten itibaren kölelikten tek kurtuluş yolu olan kahraman olmak için kendini yetiştirdiği anlaşılmaktadır. Daha sonraki hayatında savaflara katılması, kahramanlarla vuruşması ve yurdunu koruması bu tür bir hazırlık ve eğitim dönemi olmaksızın mümkün olmazdı. Kabîlesinin başına gelen felaketler, hürriyetine kavuşması için kahramanlığını ortaya koyduğu fırsatlar haline gelmişti.¹²²

1.9. İnancı

Antere'nin inancı hakkında, şiirinden elde ettiğimiz bilgiler ışığında, zamanının hâkim inancı olan putperestliğin izlerine rastlıyoruz.

سَجَدَتْ تُعْظِمُ رَبِّهَا فَتَمَّأَيْتُ لِجَلَالِهَا أَرْبَابِنَا الْعُظْمَاءُ¹²³

(Sevgilim) Rabbine (putuna), yücelterek secde ettiğinde Ulu rablerimiz (putlarımız) (sevgilimin) Celali

¹¹⁹ Ebû Hilâl el-Askerî, *Divânü'l-Meânî*, 108.

¹²⁰ İsfahânî, *el-Eğânî*, 8/240; Abdurrahman, *eş-Şi'ru ve Eyyâmu'l-Arab*, 492.

¹²¹ Süyûtî, *Şerhu şevâhidi'l-Muğnî*, 481-482.

¹²² Mevlevî, *Divânu Antere*, 36-37.

¹²³ Hatîb et-Tebrîzî, *Şerhu Divânu Antere*, 21; Şelebî, *Şerhu Divânu Antere b. Şeddâd*, 6.

önünde sallandılar.

تَجَلَّتْ بِي إِذْ أَهْوَى الْغَصَا قَيْلِي كَأَنَّهَا صَنَمٌ يُعْتَادُ مَعْخُوفٌ¹²⁴

Tekrar tekrar getirilip ibadet edilen bir put gibi (babamın) kılıcına karşı kendini üzerime attı.

“Tekrar tekrar getirilip ibadet edilen bir put gibi” ifâdesiyle zamanının câri dinî anlayışını şiirine yansıtmıştır. Buna benzer bir ifâde şu beyitte de yer almaktadır.

جَعَلْتُ بَيْتِي الْهُجِيمَ لَهُمْ دَوَارًا إِذَا تَمَضَى جَمَاعَتُهُمْ تَعُودُ¹²⁵

Benu'l-Huceym¹²⁶ (atımla her yandan saldırarak) etrafında tavaf edilen put gibi kıldım

Luvis Şeyho (ö. 1927) eserlerinde Antere'yi Hristiyan şairler arasında zikretmektedir.¹²⁷

Philip Hitti (ö. 1978) kaynak zikretmeksizin Antere'nin Hristiyan olduğundan bahsetmektedir.¹²⁸

Brockelmann ise zamanın mevcut dinlerinden birisi olan Hristiyanlığa ait bazı unsurların Câhiliye şiirinde yer almasını, dönemin şairleri üzerinde Hristiyanlığın gizli bir etkisi olmasına bağlamakla birlikte bu noktadan hareketle Luvis Şeyho örneğinde olduğu gibi bu şairlerin Hristiyan olduğuna kail olmanın tamamen yanlış olduğunu ifâde etmektedir.¹²⁹

Şiirlerinde yalnız Allâh, ilâh vb. lafızları kullanan Câhiliye dönemi şairlerinin yüksek ihtimalle putperest oldukları, bu kelimelerin yanında cennet, cehennem, ahiret ve hesap gününden bahseden Câhiliye dönemi şairlerinin hanif inancına sahip oldukları söylenebilir.¹³⁰

Antere'nin temel aldığımız Şentemerî ve Batalyevsî Divan şerhlerinde şiir metninde Allâh lafzı beş kez geçmiş olup bunlardan ikisi beddua,¹³¹ biri dua¹³² formundadır. Bir yerde Abdullah¹³³ özel isminin bir parçası olarak geçmiş ve diğer bir yerde yaratmak/meydana getirmek fiilinin fâili¹³⁴ olarak kullanılmıştır.

1.10. Evliliği

Antere'nin kahramanlığında en önemli etken ve şiirlerinin esin kaynağı olan sevgilisi Able ile evliliği bir muammadır. İbn Kuteybe, Asmaî, (ö. 178/794 [?]), İbn Kelbî gibi önemli râvîler Antere'nin evliliği meselesine hiç değinmemişlerdir. Bu durumun, onlara bu konuda haber

¹²⁴ Câhiz, *el-Mehâsinu ve'l-Ezdâd*, 191.

¹²⁵ جعلت=تركت Ebû Muhammed Abdullâh b. Müslim b. Kuteybe ed-Dîneverî, *el-Me'âni'l-kebîr fi ebyâti'l-me'ânî*, tsh. F.Krenkow (Beyrut: Dâru'n-Nehdati'l-Hadise, t.y.), 105; Merzûkî, *Şerhu Divâni'l-Ĥamâse*, 1/425; Abdullâh b. Abdilazîz b. Muhammed b. Eyyûb b. Amr el-Bekrî el-Endelûsî, “Devâr”, *Mu'cem me'sta'cem min esmâ'i'l-bilâd ve'l-mevâzi' (mevâzi')*, thk. Mustafa es-Sakkâ (Beyrut: Âlemü'l-Kütüb, 1949), 2/559-560.

¹²⁶ Beni Amr ibni Temim. Bk. Batalyevsî, *Şerhu'l-eş'âri's-sitteti'l-Câhiliyye*, 2/299.

¹²⁷ Şeyho, *Şuarâu'n-Nasrâniyye*, 6/794-882; a. mlf., *en-Nasrâniyye ve âdâbuha beyne Arab el-Câhiliyye*, (Beyrut: Dâru'l-Meşrik, 1989), 429.

¹²⁸ Hitti, *İslâm Târîhi*, 1/144.

¹²⁹ Brockelmann, *Târîhu'l-edebi'l-Arabî*, 1/167.

¹³⁰ Alî Bulut, “Câhiliye Şiirinde Bazı Dini Motifler”, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 18-19 (2005), 233.

¹³¹ Şentemerî, *Eş'âru'ş-şuarâi's-sitteti'l-Câhiliyyîn*, 2/130, 155; Batalyevsî, *Şerhu'l-eş'âri's-sitteti'l-Câhiliyye*, 2/260-261, 311.

¹³² Batalyevsî, *Şerhu'l-eş'âri's-sitteti'l-Câhiliyye*, 2/301.

¹³³ Şentemerî, *Eş'âru'ş-şuarâi's-sitteti'l-Câhiliyyîn*, 2/154; Batalyevsî, *Şerhu'l-eş'âri's-sitteti'l-Câhiliyye*, 2/306.

¹³⁴ Şentemerî, *Eş'âru'ş-şuarâi's-sitteti'l-Câhiliyyîn*, 2/153; Batalyevsî, *Şerhu'l-eş'âri's-sitteti'l-Câhiliyye*, 2/305.

ulaşmamasından mı yoksa konuyu bahse değer bulmadıklarından mı kaynaklandığı bilinmemektedir.¹³⁵

Ebû Hilâl el-Askerî, Antere'nin hürriyetine kavuşmasından bahsederken esir düşen babası ve amcasının kendisinden düşmana saldırmamasını istediklerinde Antere'nin kendi durumunu kastederek kölelerin saldırmayı beceremeyeceğini söylemesi üzerine babasının artık özgür olduğunu ve amcasının da Antere'yi kızı Able ile evlendirdiğini ifâde ettiklerini nakletmektedir.¹³⁶

Meydânî aynı olayı anlatırken Antere'nin babasının: "Saldır seni Able ile evlendirdim." dediğini ve sözünde durduğunu nakletmektedir.¹³⁷

Süyuti de bahsi geçen olayda amcasının Antere'yi kızıyla evlendirdiğini söyler.¹³⁸

Yine bazı divan ve muallaka şerhlerinde Able ile uzun çabalar sonunda evlendiği ve Able'nin Antere'den önce vefat ettiğine dair bilgiler vardır.¹³⁹

Bu ifâdelere dayanarak Antere'nin aşkı Able ile evlendiği söylenilebilir.

Ancak bu kaynaklardan daha eski olan Asmaî'nin naklettiği, Able'nin kocasına dair söylenmiş şu beyitler kafa karışıklığına yol açmaktadır.¹⁴⁰

فَلَرَبِّ أَبْلَجٍ مِّثْلَ بَعْلِكَ بَادِنٍ ضَخْمٌ عَلَى ظَهْرِ الْجَوَادِ مُهْبِلٍ
عَادَرْتَهُ مُتَعَفِّراً أَوْصَالَهُ وَالْقَوْمُ بَيْنَ مَجْرَحٍ وَمُجَدَّلٍ¹⁴¹

Düşürdüm kocan gibi nice gururlu, iri yapılı kimseleri atlarından

Serildiler yerlere yaralanıp belendi topraklara tüm azaları.

Bununla birlikte koca anlamına gelen بَعْل kelimesi divan şerhlerinde Able'nin kocası olarak değerlendirilmemiş, Able'nin başka bir erkekle evlenmiş olduğu ve Antere'nin onun gönlünü tekrar çelmek için bu dizeleri söylediği yönünde bir ifâde kullanılmamıştır.¹⁴²

Antere'nin hayatı hakkında oluşmuş kısmen efsanevi bilgiler de ihtiva eden Kıssay-ı Anter adlı esere göre babası Able'yi Antere ile evlendirmemek için Beni Kinde kabilesine sığınmış, kabile reisi 'Amr bin Maşşūr'un kızkardeşinin oğlu Mushîl ibni Tırāk Able'nin methini duymuş ve talip olmuştu. Able'nin babası Malik kızını bu genç, güçlü, zengin kabile reisine vermiş ve gönderdiği mal, mülk ve askerlerle birlikte düğün için Mushîl'in kabilesine doğru yola çıkmıştı. Antere yolda Able'yi kurtarmış bunu haber alan Mushîl Antere ile karşılaşmış Antere mızrak darbesiyle onu yaralamış ve atından düşürmüştü daha sonra bir kılıç darbesiyle ikiye bölmüştü.¹⁴³ Antere bu hadisenin peşinden

¹³⁵ Mevlevî, *Divânu Antere*, 46.

¹³⁶ Ebû Hilâl el-Askerî, *Divânü'l-Meânî*, 1/108.

¹³⁷ Meydânî, *Mecma'u'l-emşâl*, 2/244

¹³⁸ Süyûtî, *Şerhu şevâhidi'l-Muğnî*, 482.

¹³⁹ Muhammed Annânî, *Divânu Antere b. Şeddâd el-Absî*(B.y.: Matbaatu'l-Hüseyniyye el-Mısriyye, 1339/1911), 10-11; Mehmed Fehmî, *Târih-i Edebiyatı Arabiyye*, 802.

¹⁴⁰ Mevlevî, *Divânu Antere*, 47.

¹⁴¹ Şentemerî, *Eş'âru's-şuarâîi's-sitteti'l-Câhiliyyîn*, 2/141.

¹⁴² Şentemerî, *Eş'âru's-şuarâîi's-sitteti'l-Câhiliyyîn*, 2/140; Batalyevsî, *Şerhu'l-eş'âri's-sitteti'l-Câhiliyye*, 2/328-329.

¹⁴³ Muhammed İkbâl Güler, *Kıssa-i Anter* (1. Cilt / h.1145) [*İnceleme-Metin-Sözlük*], (Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 2019), 608, 609.

yukarıdaki beyitleri söylemiştir. Bu durumda “kocan” ifadesiyle Able’nin nişanlısı Mushîl ibni Tırâk’ı kastettiği açıktır.

Rivayete göre Antere’nin Becîle’den bir hanımı vardı ve durmadan atını deve sütüyle beslediğini söyleyerek sitem edip duruyordu. Bunun üzerine Antere bir şiir inşâd etmiş ve karısını boşamakla tehdit etmiştir.¹⁴⁴

Antere’nin adı geçen şiirinden yola çıkarak Able’den başka kadınlarla evlendiği de söylenebilir de ilgili beyitler Ebû Ubeyde, Asmaî ve Câhiz tarafından Huzer b. Levzan’a da nispet edilmektedir.¹⁴⁵ Ayrıca İbnu’s-Sikkît Antere’nin cimri (بخيلة) bir karısı vardı demiştir.¹⁴⁶ Bu kelimeye düşülen dipnotta, mezkûr kelimenin birçok eserde hareke hatasıyla bir yer ismi olan (بجيلة) olarak yazıldığı belirtilmiştir. Hatîp et-Tebrîzî şerhinde de cimri kelimesi geçmektedir.¹⁴⁷ Bu durumda Antere’nin Becile’li bir karısı olmadığı sonucuna varılabilir.

مَا اسْتَمْتُ أَنْتَى نَفْسَهَا فِي مَوْطِنٍ حَتَّى أَوْفَى مَهْرَهَا مَوْلَاهَا.¹⁴⁸

Hiçbir kadını velisine mehrini tastamam verinceye kadar baştan çıkarmaya çalışmadım.

Zamanın kabîle anlayışı içerisinde yaygın olan çok evlilik, girdiği sayısız savaşta elde ettiği câriyeler ve şairin yukarıdakine benzer bazı dizeleri gibi noktalardan hareketle şairimizin Able’den başka kadınlarla evlenmiş olabileceği sonucuna varmak mümkün olsa bile böyle bir evliliğin gerçekleştiğini bildiren kesin bir veriye sahip değiliz.

Yukarıda zikri geçen olayda babasının ve amcasının esir düşmeleri sonucunda Antere’nin onları büyük bir cesaret örneği göstererek düşmanlardan kurtarmasına rağmen amcasının Able ile Antere’nin evlenmesine engel olduğu ve muhtemelen Antere’nin bir evlilik yapmadan vefat ettiğine dair yorumlar da mevcuttur.¹⁴⁹

Şairin şiirlerine ve hayat hikâyesine yer veren eski kaynaklarda şairin çocukları olduğuna dair bir veri elde edilememiştir. Belki şairin çocuğu olmaması veya varsa bile çocuklarının o zamanki toplum düzeninde saygınlık için gerekli olan kahramanlık, şairlik gibi bir niteliğe sahip olmamaları bu sonucu doğurmuş olabilir.

Ancak Kıssayı Anter’den şiir alan eserlerde Gađûb ve Meysera adındaki çocuklarının esir düştüğü ve Antere’nin onları kurtarmak için gittiği bilgisi vardır.¹⁵⁰

قَلَّ صَبْرِي عَلَى فِرَاقِ غَضُوبٍ وَهُوَ قَدْ كَانَ عِدَّتِي وَعَنْمَادِي.
وَكَذَا غُرُوءٌ وَمَيْسِرَةٌ حَا مِي جَمَاتَا عِنْدَ اصْطِدَامِ الْجِيَادِ.¹⁵¹

¹⁴⁴ Zebîdî, Antere’nin bu dizeleri karısı Able’ye söylediğini açıkça ifade eder. Zebîdî, “Kezebe”, 4/120.

¹⁴⁵ Câhiz, *el-Beyân ve’t-Tebyîn*, 3/316-317; İbnü’s-Şecerî, *el-Emâlî*, 1/397.

¹⁴⁶ İbnü’s-Şecerî, *el-Emâlî*, 1/397.

¹⁴⁷ Hatîb et-Tebrîzî, *Şerhu Divâni Antere*, 29.

¹⁴⁸ Şentemerî, *Eş’ârü’s-şuarâii’s-sitteti’l-Câhiliyyîn*, 2/163.

¹⁴⁹ Mahmud Hasan Ebû Nâcî, *Şu’arâu’l-‘Arab el-Fursan fi’l-Cahiliyyeti ve İslâm* (Beirut: Müessesetü ‘ulûmi’l-Kur’an, 1984), 53.

¹⁵⁰ Şelebî, *Şerhu Divâni Antere b. Şeddâd*, 66.

¹⁵¹ Hatîb et-Tebrîzî, *Hatib, Şerhu Divâni Antere*, 60.

Ğadub'un ayrılığına dayanamıyorum, elim ayağım ve dayanağım
Yine Urve¹⁵² ve Meysera atlar çarpıştığında korucusuydular sevdiklerimizin.

1.11. Vefatı

Antere'nin genellikle kabul edilen ölüm târihi 615'tir.¹⁵³ Zirikî (ö. 1976), Antere'nin ölüm târihini hicretten önce yaklaşık 22/600 m. olarak vermektedir.¹⁵⁴ Saîd Mevlevî, siyer yazarlarının Antere'den hiç bahsetmemesinden yola çıkarak şairin bi'setten önce 608 yılı civarında vefat ettiği kanaatindedir.¹⁵⁵

Antere'nin ölüm şekli üzerinde ihtilaflar mevcuttur.

Muhammed ibn Habîb, İbnü'l-Arâbî (ö. 231/846) ve Mufađđal ed-Dabbî (ö. 178/794 [?]) kanalıyla Ebû Ubeyde ve İbnü'l-Kelbî'den şu bilgiler rivayet olunmuştur: İlerlemiş yaşına rağmen Tay kabîlesinden Benu Nehbân üzerine saldıran ve kaçanları takip eden Antere'yi bir boğazda pusu kuran Nehbânlı Esed er-Rahis lakaplı Zir b. Câbir¹⁵⁶ veya Vezir b. Câbir¹⁵⁷ adlı bir genç, "İşte al ben İbn Selmâ'yım" diyerek bir okla yaralamıştı. Antere yaralı halde kavmine dönmüş ve kendisini yaralayan kişiyi şöyle haber vermiştir:

وَإِنَّ ابْنَ سَلْمَى عِنْدَهُ فَأَعْلَمُوا دَمِي وَهَيْهَاتَ لَا يُرْجَى ابْنُ سَلْمَى وَلَا دَمِي.¹⁵⁸

Bilin ki kanımı döken İbn Selmâ'dır, Heyhat ne İbn Selmâ yakalanacaktır ve ne de öcüm alınacaktır.

Ebû Ubeyde Ma'mer b. Müsennâ'dan nakledilen:

أَنَا الْأَسَدُ الرَّهَيْصُ قَتَلْتُ عَمْرًا وَعَنْتَرَةَ الْفُؤَارِسِ قَدْ قَتَلْتُ.¹⁵⁹

Ben Anteretu'l-Fevâris adlı kişiyi öldürmüş olan Esed er-Rahîs'im beyti de bu görüşü desteklemektedir.

Ebû Amr eş-Şeybânî'nin rivayet ettiğine göre Antere Tay kabîlesine karşı yapılan savaşa katılmış fakat Abs kabîlesi bu savaşta yenilmiş bu esnada Antere atından düşmüştü. Yaşlılığından dolayı tekrar atına binememiş ve Tay kabîlesinden gizlenmek için bir ağaçlığa saklanmışsa da Tay ordusu gözcüsü tarafından öldürülmüştür.¹⁶⁰

Ebû Ubeyde'nin farklı bir rivayetine göre Antere yaşlanmış ve baskınlara katılamaz hale gelmiştir. Gatafân kabîlesine mensup bir kişiden alacağı için yola çıkmış ancak yolda esen yaz

¹⁵² Urvetu'bnu'l-Verd el-Absî, bk. Şelebî, Şerhu Divâni Antere b. Şeddâd, 66.

¹⁵³ Şentemerî, Eş'âru's-Şuarâi's-sitteti'l-Câhiliyyîn, 2/124; Mehmed Fehmî, Târih-i Edebiyatı Arabiyye, 795; Tabba', Divânu Antereti'l-Absî, 9.

¹⁵⁴ Zirikî, "Antere el-Absî", 5/91-92.

¹⁵⁵ Mevlevî, Divânu Antere, 52.

¹⁵⁶ İsfahânî, el-Eğânî, 8/245.

¹⁵⁷ İbn Düreyd, el-İştikâk, 396; Divânu Anter (Beirut: Matbaatu'l-Adab, 1893), 6.

¹⁵⁸ Ebü'l-Münzir Hişâm b. Muhammed b. Sâib b. Bişr el-İbnü'l-Kelbî, Cemheretü'n-neseb, thk. Mahmûd Firdevsi'l-Azîm, (Şâm: Dâru'l-Yağazati'l-Arabiyye, 1986), 2/159.

¹⁵⁹ Abdulkâdir Bağdâdî, Hizânetü'l-edeb, 1/129.

¹⁶⁰ İsfahânî, el-Eğânî, 8/245.

rüzgârı sebebiyle hastalanmış ve Şercin ve Nâzira su kaynakları arasında vefat etmiştir.¹⁶¹

Bunlardan başka rivayetler de mevcut olup Amr b. Sa'lebe b. Gıyas b. Mulkıd'ın Antere b. Şeddâd'ı öldürdüğü söylenmektedir.¹⁶²

Antere'nin kabri Medîneyi Münevvere ile Hail kenti arasında bulunan Abs diyarı olarak bilinen ve Antere'nin şiirlerinde kendine yer bulan Cebel-i Alem (Alem-i Abbas, el-Alem es-Sa'dî)'de bulunmaktadır.¹⁶³

إِذَا فَاضَ دَمْعِي وَاسْتَهَلَّ عَلَى خَدِّي وَجَادَبْتَنِي شَوْقِي إِلَى الْعَلَمِ السَّعْدِيِّ¹⁶⁴

Gözyaşlarım taşıp yanaklarıma akmaya başladığında, özlemim beni el-Alem es-Sa'dî'ye çeker.

2. Antere b. Şeddâd'ın Edebî Kişiliği

Sözlü rivayetlerin mazisi çok eskilere dayanmaktadır. İnsanlığın ilk dönemlerinde yazı olmadığı için sözlü ürünlerin insanlık târihiyle paralel bir geçmişi olduğu söylenebilir. Milletler ancak yazının icadından sonra peyderpey yazılı bir gelenek oluşturmaya başlamış fakat bu faaliyet sözlü geleneği zayıflatmakla birlikte bitirmemiştir.¹⁶⁵ Bu durum Arap edebiyatı için de geçerlidir. Câhiliye şiiri yaklaşık iki buçuk asır sözlü rivayetle intikal etmiş ancak bu süreden sonra yazılı intikal devresi başlamıştır.¹⁶⁶

Kadîm Arap şiirinin aktarılmasında her şairin özel râvi veya râvileri tarafından şiirlerin ezberlenip aktarılması asıl olup râvilik, geleneği olan bir mektep halindeydi. Câhiliye Arapları arasında şiirin çok önemli hale gelmesiyle bu şiirleri nakledecek râvîlere ihtiyaç duyulmuş ve neseb bilgileri bu vazifeyi deruhte etmişlerdir. Dönemin meşhur râvîleri arasında Dağfel b. Hanzala, Ubeyd b. Şeriyye el-Curhumî ve İbnü'l-Keyyis en-Nemerî. sayılabilir.¹⁶⁷ Yalnız bir şairin şiirlerini belleyip aktaran râvileri, Muhammed b. Sâib el-Kelbî (ö. 146/763), Hammâd er-Râviye (ö. 160/776-77 [?]), Mufađdal ed-Dabbî ve Halef el-Ahmer (ö. 180/796 [?]) gibi büyük râvîler izlemiştir. Bununla beraber kadîm şiirin yazılı intikaline ilişkin bazı anekdot ve kayıtlar mevcuttur.¹⁶⁸ Râvîlik geleneği üzerine yaptığımız çalışmalarda Antere'nin özel bir râvîsine rastlanmamıştır. Ancak Antere şiirleri bakımından muteber bir kaynak olarak kabul edilmeyen Kıssay-ı Anter adlı eserde Abs kabilesi reisi Melik Züheyr'in, Anter'in şiirlerini iştince kardeşi Useyd'de: "Useyd! Anter'in bu şi'rini yaz ki daima

¹⁶¹ İbn Kuteybe, *eş-Şi'r ve's-şuarâi*, 1/252; İsfahânî, *el-Eğânî*, 8/245; Tammas, *Divânı Antere*, 9; Abdulkâdir Bağdâdî, *Hiżânetü'l-edeb*, 1/129.

¹⁶² İbn Hazm, *Cemheretü Ensâbi'l-'Arab*, 400.

¹⁶³ "Abdullah b. Saad el-Uveymiri er-Raşidi", erişim: 10 Eylül 2016, <http://www.alriyadh.com/62524>.

¹⁶⁴ Hatîb et-Tebrîzî, *Şerh-u Divânı Antere*, 58.

¹⁶⁵ Abduselâm Arvas, "Yazılı-Sözlü Gelenek İlişkisi ve Bir Fıkra Hakkında Düşünceler", *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3/1 (2012), 112.

¹⁶⁶ Alî Tülü, *Mahmûd Muhammed Şakir ve Câhiliye Şiiri Hakkındaki Düşünceleri*, (İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2016), 280.

¹⁶⁷ Mustafa Sâdik Râfîf, *Târîhu Âdâbi'l-'Arab* (Beyrut-Lübnan: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2000), 214.

¹⁶⁸ Durmuş, İsmail, "Şiir", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV yayınları, 2010), 39/144.

okursun, dinleriz ve onunla başka şairlere karşı iftihar ederiz.”¹⁶⁹ ifadesi yer almaktadır.

Antere şiiri de kadîm dönemde söylenmiş olması îtibâriyle sözlü bir şekilde rivayet edilmiş, ancak hicri üçüncü asırda yazıya geçirilmiştir.¹⁷⁰ Arap şiiri Arap edebiyat târihçileri tarafından kronolojik olarak dört kısma ayrılmıştır. İslâm öncesi yaşamış olan şairler *Câhiliyyûn*, hem Câhiliye ve hem de İslâmî dönemde yaşayan şairler *Muhadramûn*, İslâm'ın ilk dönemlerinde yaşayan şairler *İslâmiyyûn/mutekaddimûn* ve daha sonra gelenler ise *Muvelledûn/Muhdesûn* diye adlandırılmıştır.¹⁷¹ Antere câhiliyyûn şairleri sınıfına girmektedir.

Câhiliye dönemi şairlerini tabakalara ayıran âlimler de olmuştur. İbn Sellâm, kendisinden altıncı tabaka şairler arasında bahsetmiştir.¹⁷² Şiirleri çok olmakla birlikte muallakası nadir kasidelerden kabul edilmiş ve bu sebeple tek şiir söylemiş şairler (Ashâbu'l-vâhide) sınıfına yani Muallaka sahiplerine dâhil edilmiştir.¹⁷³

Ebû Zeyd el-Kureşî, Ebû Ubeyde'nin Antere'yi üçüncü tabaka şairlerden saydığını söylemiş, kendisi Antere'yi Ashabu's-sümût'tan (yedi uzun kaside sahibi) sonra gelen ashâbu'l-Mucemherât içerisinde ikinci tabakada saymıştır.¹⁷⁴ Asmaî, Antere'nin en büyük şair süvari kahramanlardan (Eş'aru'l-Fursân) olduğu kanaatindedir.¹⁷⁵

Asmaî, Ebû Tarafe'nin: “Dört şair sana yeter; arzuladığı zaman Züheyr, korktuğu zaman Nûbiğa, neşelendiği zaman el- A'şâ ve öfkelenildiği zaman Antere”¹⁷⁶ dediğini rivayet etmiştir

Antere şiiri kelime bakımından zengin, ifâde bakımından güçlüdür. Ayrıntıya dalma eğilimi açıktır.¹⁷⁷ Antere hamâsî bir şâir olup şiiri lafzen fasîh, manaca vazîh ve örgüsü sağlamdır. Şiirlerinde nazik ve ince hisler bol miktarda mevcuttur.¹⁷⁸

Çoğunlukla günlük hayatında karşılaştığı ve kendisini olumlu veya olumsuz etkileyen durumlar hakkında şiirler inşâd etmiş, katıldığı savaşların, yaşadığı olayların geçtiği mekânları ayrıntılı bir şekilde zikretmiş, savaşlarda karşılaştığı ve mücadele ettiği kahramanların adlarını, özelliklerini, bahadırılıklarını vb. şiirlerine konu etmiştir.

Devesiyle yaptığı yolculuklarda devesinin yürüyüşünü, olaylara verdiği tepkileri, davranışlarını ve fiziki özelliklerini tafsilatlı bir şekilde tasvir ve teşbih etmiştir. Kabilesiyle

¹⁶⁹ Güler, *Kıssa-i Anter* (1. Cilt / h.1145), 406.

¹⁷⁰ Durmuş, “Şiir”, 39/146.

¹⁷¹ Ebû Mansûr Abdülmelik b. Muhammed b. İsmâîl eş-Şeâlibî, *el-Müntehal* (İskenderiye: el-Matbaatu't-Ticâriyye, 1901), 6-7; Ebû Alî el-Hasen b. Reşîk, *el-Umde fi snaati's-Şi'r ve naqdih*, thk. Abdolvâhid Şa'lan en-Nebevî (Kâhire: Mektebetu'l-Hancı, 2000), 1/179; Nihad M. Çetin, *Eski Arap Şiiri*, (İstanbul: Kapı Yayınları, 2011), 5-6.

¹⁷² İbn Sellâm, *Tabakâtü fuhûli's-suarâi*, 1/152; İbn Reşîk, *el-Umde fi snaati's-Şi'r*, 1/163.

¹⁷³ İbn Sellâm, *Tabakâtü fuhûli's-suarâi*, 1/152.

¹⁷⁴ Ebû Zeyd el-Kureşî, *Cemheretü eş'âri'l-Arab*, 347-375.

¹⁷⁵ Asmaî, *Fuhûletü's-suarâi*, 14, 18.

¹⁷⁶ İbn Reşîk, *el-Umde fi snaati's-Şi'r*, 1/145.

¹⁷⁷ Abd Avn er-Ravzân, *Mevsûatu Şuarâi'l-Asri'l-Câhili* (Amman: Dâru Uşâme, 2001), 248.

¹⁷⁸ Mehmed Fehmî, *Târîh-i Edebiyatı Arabiyye*, 802.

yaşadıklarını, aralarında geçen çekişmeleri, aralarındaki sevgi, dostluk ve muhabbeti zikretmiş ve sevgilisini, adıyla, sanıyla, yakınlarıyla birlikte anmıştır.. Diğer kabîlelerle olan münasebetlerini ve yaşadıkları mücadeleleri anlatmış, fiziki ve psikolojik durumlarını tespit ve tasvir ettiği insanlara karşı duyduğu sevgisini, nefretini, övgüsünü ve yergisini açıkça ifade etmiştir.

Tüm bunlar şairin kendisine özgü bir söyleyiş tarzının oluştuğunu, kendi seçtiği kelimeleri şiirlerinde ustalıkla kullandığını, şiirlerinin konusunun yaşam biçimiyle örtüştüğünü göstermektedir. Câhiliye şiirine çok orijinal katkılarda da bulunmuştur. Bunlardan biri sevgilisinden haber getirmesi için câriyesini göndermesidir.

فَبَعَثْتُ جَارِيَتِي فَقُلْتُ لَهَا اُدْهَبِي فَتَجَسَّسِي اَخْبَارَهَا لِي وَاَعْلَمِي¹⁷⁹

Câriyemi gönderdim, ona: "Git, ne halde olduğunu çaktırmadan araştı ve bana bildir." dedim.

Antere'nin Câhiliye şiirine orijinal katkılarında bir diğeri ise ebter (güdük, kesik) teşbihleridir. Bundan dolayı eski Arap şiir tenkitçileri Antere'yi teşbih-i ebter sahibi olarak nitelmişlerdir.¹⁸⁰Bahçe tasviri beyitlerinin hemen peşinden aşağıdaki beyti söylemesi teşbih-i ebtere güzel bir örnek teşkil etmektedir.

تُمْسِي وَتُصْبِحُ فَوْقَ ظَهْرِ حَشِييَةٍ وَأَبِيْتُ فَوْقَ سَرَاةِ اُدْهَمِ مُلْجَمِ¹⁸¹

O [Able] bir döseğin üzerinde akşamlayıp sabahlar, bense gem vurulmuş bir yağız(Edhem) atın sırtında geçiririm geceyi.

Antere şiiri kendisine özgü olup bu durum iki olguda bâriz bir şekilde kendini göstermektedir. Bunlar, kendisiyle ve kabîlesiyle gurur duymasıdır. Antere, vezin sisteminin henüz icat edilmediği Câhiliye döneminde, diğer şâirler gibi, bu ölçüleri ve edebi sanatları doğal olarak şiirlerinde ustalıkla uygulamıştır¹⁸²

Sonuç

Antere, orta Arabistan'daki Necd bölgesinde yaşayan Gatafân kabilesinin alt kollarından Abs kabilesine mensup kahramanlığıyla meşhur Câhiliye dönemi şairlerindedir. Saîd Mevlevî kaynaklarda yaptığı araştırmaları değerlendirerek Antere'nin doğum târihini yaklaşık olarak 530 yılı olarak zikretmektedir. Antere hakkındaki rivayetlerden yola çıkarak bazıları doğum yılını 525 olarak belirlemişlerdir. Antere'nin babasının adı hakkında bir ittifak bulunmayıp Şeddâd, Amr b. Şeddâd yahut Muaviye olduğu rivayetleri mevcuttur. Antere'nin dedesinden sonraki nesebi hususunda büyük sıkıntılar olup Saîd Mevlevî bu konuda ortaya atılan on üç farklı soyağacını zikretmektedir. Kaynaklar annesinin Habeşistanlı (zenci) ve adının Zebîbe olduğu hususunda görüş birliği içerisindedirler. Bu yüzden Antere, anneleri zenci olan üç şair kahraman olan Ağribetü'l-Arab (Arap kargaları) içerisinde sayılmıştır. Adı, hayat hikâyesine ve şiirlerine yer verenlerin çoğuna göre

¹⁷⁹ Şentemerî, Eş'âru's-su'arâ'i's-sitteti'l-Câhiliyyîn, 2/120; Batalyevsî, Şerhu'l-eş'âri's-sitteti'l-Câhiliyye, 2/231.

¹⁸⁰ İbn Reşîk, el-'Umde fi mehâsini's-ş-i'r, 1/486; Abbâs, Târîhu'n-naqdi'l-edebî, 40.

¹⁸¹ Şentemerî, Eş'âru's-su'arâ'i's-sitteti'l-Câhiliyyîn, 2/114; Batalyevsî, Şerhu'l-eş'âri's-sitteti'l-Câhiliyye, 2/206.

¹⁸² İbn Reşîk, el-'Umde fi mehâsini's-ş-i'r, 1/135.

adı Antere'dir. Bazılarına göre ise adı Anter'dir.

Antere'nin Babası, Habeşli câriyesi Zebîbe'den bir çocuk sahibi olmuştu. Câhiliye kabîle düzenine göre câriyeden doğan çocuk, babası kendisini nesebine kabul edinceye kadar köle kabul edilirdi. Antere'de babası kendisini nesebine kabul edinceye kadar uzun bir süre köle olarak hayatını sürdürmüştü. Yine Antere'nin aynı anneden köle kardeşleri vardı. Antere bin bir zorluk içinde, tüm gayretini sarf ettikten ve fedakârlıklarda bulunduktan sonra göstermiş olduğu kahramanlık üzerine, bileğinin hakkıyla babası tarafından nesebine ilhak edilerek özgürlüğüne kavuşmuştur.

Antere'ye alt dudağı yarık olduğu Anteretu'l-Felha ve Arapların meşhur kahramanlarından olduğu için Anteretu'l-Fevâris lakapları takılmıştır. Künyeleri hakkında değişik görüşler vardır. Bir görüşe göre Antere'nin savaşta kullandığı künyesi Ebû Able ve barışta kullandığı künyesi Ebû Hevâşe olup bir künyesinin de Ebû'l-Me'âyiş olduğu söylenmiştir. Ebû Habîb, künyesinin Ebû'l-Muğallis olduğunu ifâde etmektedir. Luvis Şeyho ve Philip Hitti eserlerinde Antere'yi Hristiyan şairler arasında zikretmekle birlikte şiirlerinden Antere'nin Arabistan yarımadasında zamanın hâkim inancı olan putperestliğe mensup olduğu anlaşılmaktadır.

Antere'nin kahramanlığında en önemli etken ve şiirlerinin esin kaynağı olan sevgilisi Able ile evliliği bir muamma olup Able ile evliliği kaynaklarda çelişkili bir şekilde yer almış olup bazı kaynaklara göre Antere, Able ile evlenmiştir. Antere, kabilesi Abs ile kardeş kabile Zübyân arasında Dâhis ve Gabrâ adlı atların yarıştırlması esnasında meydana gelen olaylardan neşet eden, ismini mezkûr atlardan alan ve 40 yıl süren savaşlarda gösterdiği kahramanlıklarla ve söylediği hamasî ve nesîb türü şiirleriyle süvari bir şair ve platonik âşık olarak Arap kabileleri arasında adını duyurmuştur. Antere'nin genellikle kabul edilen ölüm târihi 615'tir. Antere'nin ölüm târihi olarak yaklaşık 600 m. ve 608 m. yılları da zikredilmektedir. Antere'nin ölüm şekli üzerinde ihtilaflar mevcuttur. Tay kabilesiyle yapılan bir savaşta öldürüldüğü, sıcak çöl rüzgarına maruz kalarak vefat ettiği vb. rivayetler mevcuttur.

Antere câhiliyyûn şairleri sınıfına girmektedir. İbn Sellâm, Tabakâtü Fuhûli's-Şu'Arâ adlı eserinde kendisinden altıncı tabaka şairler arasında bahsetmiştir. Muallaka sahipleri arasında yer almaktadır. Ebû Zeyd el-Kureşî, Ebû Ubeyde'nin Antere'yi üçüncü tabaka şairlerden saydığını söylemiş, kendisi Antere'yi Ashabu's-sümût'tan (yedi uzun kaside sahibi) sonra gelen ashâbu'l-Mucemherât içerisinde ikinci tabakada saymıştır. Asmaî, Antere'nin en büyük şair süvari kahramanlardan (Eş'aru'l-Fursân) olduğu kanaatinde dir.

Antere zengin bir kelime hazinesi kullanmış, çoğunlukla günlük hayatında karşılaştığı ve kendisini olumlu veya olumsuz etkileyen durumlar hakkında şiirler inşâd etmiştir. Şairin kendisine özgü bir söyleyiş tarzının oluşmuş, kendi seçtiği kelimeleri şiirlerinde ustalıkla kullanmıştır. Şiirlerindeki konular şiirlerinin yaşam biçimiyle örtüştüğünü göstermektedir. Antere'nin sevgilisine elçi gönderme ve ebter/kesik teşbih vb. konuları Câhiliye şiirine kazandırması şiirinin asaletini gösteren olgulardandır.

Kaynakça

- “Abdullah b. Saad el-Uveymiri er-Raşidî”. Erişim: 10 Eylül 2016. <http://www.alriyadh.com/62524>.
- A'lem eş-Şentemerî, Ebü'l-Haccâc Yûsuf b. Süleymân b. Îsâ. *Eş'âru's-şu'arâ'i's-sitteti'l-Câhiliyyîn*. Şerh ve Ta'lik: Muḥammed Abdülmün'im Hafâcî. 2 cilt. Mısır: Multezimu't-Tab'ı ve'n-Neşr, Abdulhamid Ahmed Hanefî, 3. Basım, 1963.
- Abdülkâdir Bağdâdî, Ömer b. Bâyezîd. *Hiżânetü'l-edeb ve Lubbu lubâbi Lisâni'l-Arab*. Thk. Abdüsselâm Muḥammed Hârûn. 13 cilt. Kahire: Mektebetü'l-Hancı, 4. Basım, 1997.
- Alûsî, Mahmûd Şükrî, *Bulûğu'l-ereb fi ma'rifeti ahvali'l-Arab*, 2 cilt. Kahire: Dâru'l-kitabi'l-Mısri, ts.
- Âmidî, Ebü'l-Kasım el-Hasen b. Bişr b. Yahyâ. *el-Mü'telif ve'l- muhtelif fi esmâ'ş-şu'arâi ve künâhüm ve elkâbihim ve ensâbihim ve ba'dı şî'rihim*. Tsh. ve Ta'lik: Fritz Krenkow. Beyrut: Dâru'l-ciyl, 1991.
- Annânî, Muḥammed. *Divânu Antere b. Şeddâd el-Absî*. B.y.: Matbaatu'l-Hüseyniyye el-Mısıriyye, 1339/1911.
- Arvas, Abdulselam. “Yazılı-Sözlü Gelenek İlişkisi ve Bir Fıkra Hakkında Düşünceler”. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3/1 (2012), 112.
- Asmaî, Ebû Saîd Abdümelik b. Kureyb. *Fuhûletü'ş-şu'arâ'*. Thk. Charles C. Torrey. B.y.: Dâru'l-Kitâbi'l-Cedîd, 1971.
- Aynî, Bedrüddîn Mahmûd b. Ahmed b. Mûsâ. *el-Mâkasidü'n-nahviyye fi şerhi şevâhidi şurûhi'l-Elfiyye el-Meşhur bi "şerhi'ş-Şevâhidü'l-kübrâ"*. 4 cilt. Thk. Ali Muḥammed Fahir vd. Kahire: Daru's-Selam, 2010.
- Batalyevsî, Âsım b. Eyyûb. *Şerhu'l-eş'âri's-sitteti'l-Câhiliyye*. 1.cilt Thk. Nâsîf Süleyman Avvad. Gözden geçiren: Lütfî et-Tûmî. 2. Cilt thk. Lütfî et-Tûmî. 2 cilt. Beyrut: el-Ma'hedü'l-Almani li'l-Ebhâşi'ş-Şarkiyye, 2008.
- Blachère, R. , Tülücü, Süleyman. "'Antere". *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 0 / 33 (Aralık 2011), 211-219.
- Brockelmann, Carl. *Târihu'l-Edebi'l-Arabi*. Trc. Abdulhalim en-Neccar. 6 Cilt. Kahire: Dâru'l-Mârife, 5. Basım,1959.
- Bulut, Ali. “Câhiliye Şiirinde Bazı Dinî Motifler”. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 18-19 (2005), 213-235.
- Bustani, Butros. *Udebâu'l Arab fi'l-Câhiliyyeti ve Sadri'l-İslâm*. Kahire: Müessetü Hindâvi, 2014.
- Câhiz, Ebû Osmân Amr b. Bahr b. Mahbûb el-Kinânî. *el-Beyân ve't-Tebyîn*. thk. Abdüsselâm Muḥammed Hârûn. 4 Cilt. Kahire: Mektebetü'l-Hancı, 7. Basım,1998.
- Câhiz, Ebû Osmân Amr b. Bahr b. Mahbûb el-Kinânî. *el-Mehâsinu ve'l-Ezdâd*. Kahire: Mektebetü'l-Hancı, 2. Basım, 1994.
- Cebûri, Kamil Süleyman. *Mu'cemü'ş-Şuarâ' mine'l-Asri'l-Câhili*. 6 cilt. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2003.
- Çetin, Nihad M. *Eski Arap Şiiri*. İstanbul: Kapı yayınları, 2. Basım, 2011.
- Çöğenli, M. Sadi. “Cemheretü eş'âri'l-Arab”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 7/324-325. İstanbul: TDV Yayınları, 1993.

- Divânu Anter. Beyrut: Matbaatu'l-Adab, 1893.
- Divânu Antere b. Şeddâd. Şerh: Hamdu Tammas. Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 2004.
- Divânu Anteretu'l-Absî ev Antere b. Şeddâd. Şerh ve takdim Ömer Faruk et-Tabba'. Beyrut: Dâru'l-Kalem, ts.
- Durmuş, İsmâîl. "Şiir", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 39/144-154. İstanbul: TDV yayınları, 2010.
- Durmuş. İsmâîl. "İktitâ". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 22/58-59. İstanbul: TDV yayınları, 2000.
- Ebû Alî el-Merzûkî, Ahmed b. Muḥammed b. el-Hasen. *Şerhu Divani'l-Hamâse*. 2 cilt. Beyrut: Dâru'l-Ciyl, 1991.
- Ebû Gâlib İbn Meymûn, Muḥammed b. el- Mübârek b. Muḥammed. *Münteha't-taleb min eş'âri'l-Arab*. 9 cilt. Thk. ve şerh: Muḥammed Nebîl Tarîfî. Beyrut: Daru Sâdır, 1999.
- Ebû Hilâl Askerî, el-Hasen b. Abdillâh b. Sehl. *Dîvânü'l-Meânî*. Şerh, Zabt ve Nass Ahmed Hasan Besec. 2 cilt. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1994.
- Ebû Nâcî, Mahmud Hasan. *Şu'arâu'l-Arab el-Fursân fi'l-Câhiliyyeti ve İslâm*. Beyrut: Müessesetü 'ulûmi'l-Kur'an, 1984.
- Ebû Ubeyd el-Bekrî, Abdullâh b. Abdilazîz b. Muḥammed b. Eyyûb b. Amr el-Endelüsî. *Mu'cem me'sta'cem min esmâ'i'l-bilâd ve'l-mevâzi' (mevâkı')*. Thk. Mustafa es-Sakka. Beyrut: Alemu'l-Kütüb, 1945.
- Ebû Zeyd el-Kureşî, Muḥammed b. Ebi'l-Hattâb. *Cemheretü eş'âri'l-Arab fi'l-Câhiliyyeti ve'l-İslâm*. Thk. Ali Muḥammed el-Becâvî. Giza: Nehdatu Mısır, 1981.
- Göçemen, Yakup. "Antere b. Şeddâd'ın Şiirlerinde Tasvir". *Kilis 7 Aralık Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 3 / 4 (Aralık 2016), 69-98.
- Göçemen, Yakup. "Antere b. Şeddâd'ın Hayatı ve Şiirlerinde Hamâset Teması". *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi = Journal of Social Sciences* 5/10 (Aralık 2015), 46-80
- Güler, Muhammed İkbâl, *Kıssa-i Anter (1. Cilt / h.1145) [İnceleme-Metin-Sözlük]*. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 2019.
- Halebî, Muḥammed Bedruddîn ebî Firâs. *Nihâyetü'l-Ereb min Şerhi Muallakâti'l-Arab*. Mısır: Matbaatü's-Saade, 1906.
- Hatîb et-Tebrîzî, Ebû Zekeriyâ Yahyâ b. Alî b. Muḥammed. *Şerh-u Divanı Antere*. Der. Mecîd Tarrâd. Beyrut: Dâru'l-Kitabi'l-Arabî, 1992.
- Hatîb et-Tebrîzî, Ebû Zekeriyâ Yahyâ b. Alî b. Muḥammed. *Şerhu'l-kaşâ'idi (Mu'allakâti)'l-aşr*. Kahire: İdaretu't-Tıbaati'l-Münîriyye, 1352/1933.
- Hitti, K. Philip. *Siyasî ve Kültürel İslâm Târîhi*. 4 cilt. İstanbul: M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 1995.
- İbn Abdürabbih, Ebû Ömer Şihâbüddîn Ahmed b. Muḥammed b. Habîb el-Kurtubî el-Endelüsî. *el-*

- İkdü'l-ferid*, 9 cilt. Thk. Mufid Muhammed Kamiha. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1983.
- İbn Düreyd, Ebû Bekr Muhammed b. el-Hasan el-Ezdi el-Basri. *el-İştikâk*. Thk. Abdusselâm Muhammed Hârûn. Beyrut: Dâru'l-Ciyl, 1991.
- İbn Hallikân, Ebü'l-Abbâs Şemsüddîn Ahmed b. Muhammed b. İbrâhîm b. Ebî Bekr el-Bermekî el-İrbilî. *Vefeyâtü'l-A'yân ve Enbâu Ebnâi'z-Zemân*. 8 cilt. Thk. İhsân 'Abbâs. Beyrut: Daru Sâdır, 1994.
- İbn Hazm, Muhammed Ali b. Ahmed b. Said. *Cemheretü Ensâbi'l-'Arab*. Thk. Abdüsselâm Muhammed Hârûn. Kahire: Dâru'l-Meârif, 5. Basım, 1982.
- İbn Kuteybe, Ebû Muhammed Abdullâh b. Müslim ed-Dîneverî. *el-Me'âni'l-kebîr fi ebyâti'l-me'ânî*. Tsh. F.Krenkow. Beyrut: Daru'n-Nehdati'l-Hadise, ts.
- İbn Kuteybe, Ebû Muhammed Abdullâh b. Müslim ed-Dîneverî. *eş-Şi'r ve's-Şu'arâ'*. Thk. Ahmed Muhammed Şakir. Kahire: Dâru'l-Maarif, 1958.
- İbn Manzûr, Ebü'l-Fazl Cemâlüddîn Muhammed b. Mükerrrem b. Alî b. Ahmed el-Ensârî er-Rüveyfî. *Lisânu'l-Arab*. 15 cilt. Beyrut: Dâru Sâdır, ts.
- İbn Reşîk, Ebü Alî el-Hasen. *el-'Umde fi sinaati's-Şi'r ve naqdhîh*, 2 cilt. Thk. Abdulvahid Şa'lan en-Nebevi. Kahire: Mektebetu'l-Hancî, 2000.
- İbn Sellâm, Ebû Abdillâh Muhammed b. Ubeydillâh b. Sâlim el-Cumahî el-Basrî. *Tabakâtü fuhûli's-Şu'arâ'*, 2. Cilt. şerh: Mahmud Muhammed Şakir. Cidde/Kahire: Dâru'l-Medeni, ts.
- İbnü'l-Enbârî, Ebû Bekr Muhammed b. el-Kâsım b. Muhammed. *Şerhu'l-Kaşâ'idi's-seb'î't-ıvâli'l-Câhiliyyât*. Thk. Abdusselâm Hârûn. Mısır: Dâru'l-Meârif, 1993.
- İbnü'l-Kelbî, Ebü'l-Münzir Hişâm b. Muhammed b. Sâib b. Bişr. *Cemheretü'n-neseb*. 3 cilt. Thk. Mahmûd Firdevsi'l-Azîm, Şâm: Dâru'l-Yağazati'l-Arabiyye, 2. Basım, 1986.
- İbnü'l-Kelbî, Ebü'l-Münzir Hişâm b. Muhammed b. Sâib b. Bişr. *Nesebü'l-ğayl fi'l-Câhiliyye ve'l-İslâm ve aḥbârühâ*. Thk. Nuri Hammûd el-Kaysî & Hâtem Sâlih ed-Dâmin. Bağdat: Matbaatu Mecmei l-İlmiyyi'l-Irakî, 1985.
- İbnü'l-Mu'tez, Ebü'l-Abbâs Abdullâh b. Muhammed el-Mu'tez Billâh b. Ca'fer el-Mütevekkil Alellâh el-Abbâsî. *el-Bedi'*, Nşr. Ignatius Kratchkovsky. Beyrut: Dâru'l-Mesira, 3. Basım, 1982.
- İbnü's-Şecerî, Ebü's-Saâdât Ziyâüddîn Hibetullah b. Alî b. Muhammed b. Hazma el-Hâşimî el-Alevî el-Hasenî el-Bağdâdî. *el-Ḥamâsetü's-Şeceriyye*. thk. Abdulmuîn el-Meluhî-Esma el-Hımsî. Şam: Menşûrâtu Vizâratu's-Sekafe, 1970.
- İbnü's-Şecerî, Ebü's-Saâdât Ziyâüddîn Hibetullah b. Alî b. Muhammed b. Hazma el-Hâşimî el-Alevî el-Hasenî el-Bağdâdî. *el-Emâlî*. Thk. Mahmud Muhammed et-Tanah. 3 cilt. Kahire: Mektebetu'l-Hanci, 1992.
- İsfahânî, Ebü'l-Ferec Alî b. el-Hüseyn b. Muhammed b. Ahmed el-Kureşî. *el-Eğânî*. 24 cilt. Kahire: el-Heyetu'l-Mısriyye, 2. Basım, 1952-1994.
- İslâm, İbrahim. *Divânu Antere b. Şeddâd*. b.y.: Farus li'n-Neşri ve't-Tevzi', 2014.
- İzzüddîn İbnü'l-Esîr, Ebü'l-Hasen Alî b. Muhammed b. Muhammed eş-Şeybânî el-Cezerî. *el-Kâmil fi't-târîh*, 11 cilt. Thk. Ebü'l-fida Abdullah el-Kadı. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1987.

- Kalkaşendî, Ebü'l-Abbâs Şihâbüddîn Ahmed b. Alî. *Nihâyetü'l-ereb fi ma'rifeti ensâbi (kabâ'ili)'l-Arab*. Beyrut: Dâru'l-Kitabi'l-Lübnânî, 2. Basım, 1991.
- La'bûn, Fevâz b. Abdilazîz, "Siretü Antere b. Şeddad beyne'l-vakı' ve'l-mütehaye", *Mecelletu Câmiatu Taybe li'l-Adâb ve'l-ulûmi'l-İnsaniyye*, 20 (1441), 46-91.
- Ma'mer b. Müsennâ, Ebû Ubeyde et-Teymî. *Mecâzü'l-Ḳur'ân*, 2 cilt. Kahire: Mektebetü'l-Hancı, ts.
- Mehmed Fehmî, *Târih-i Edebiyatı Arabiyye*, İstanbul: Matabaay-ı Âmire, 1917.
- Mevlevî, Muḥammed Saîd, *Divânu Antere*. Beyrut: el-Mektebü'l-İslâmî, 1970.
- Meydânî, Ebü'l-Fazl Ahmed b. Muḥammed b. Ahmed b. İbrâhîm. *Mecma'u'l-emşâl*. Nşr. Muḥammed Muhyiddin 'Abdulhamîd. 2 cilt. Beyrut: Mektebetü's-Sünneti'l-Muḥammediyye, 1955.
- Mufaḍḍal b. Seleme, Ebû Talib, *el-Fâḫir (fi'l-emşâl)*. Thk. Abdulâlîm et-Tahavî. Kahire: el-Heyetu'l-Misriyyetu'l-Ammetu li'l-Kitab, 1974.
- Muğanniye, Ahmed. *Târihu'l-Arabi'l-Kadîm*, Beyrut: Daru's-Safve, 1994.
- Muḥammed b. Habîb, Ebû Ca'fer b. Ümeyye b. Amr el-Hâşimî. *el-Muḥabber*. Thk. İlse Lichtenstadter. Beyrut: Dâru'l-Afaki'l-Cedide, ts.
- Muḥammed b. Habîb. Ebû Ca'fer b. Ümeyye b. Amr el-Hâşimî. *Esmâ'ü'l-muḡtâlîn mine'l-eşrâf fi'l-Câhiliyye ve'l-İslâm ve esmâ'ü men ḳutile mine's-şu'arâ' ve Zeyluhu Küna's-şu'arâ' ve men ğalebet künyetühû 'alâ ismih*. Thk. Seyyid Kesrevî Hasen. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 2001.
- Râfiî', Mustafa Sâdık. *Târihu Âdâbi'l-Arab*. 3 cilt. Beyrut-Lübnan: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye. 2000.
- Seâlibî, Ebû Mansûr Abdülmelik b. Muḥammed b. İsmâîl. *el-Müntehal*. İskenderiye: el-Matbaatu't-Ticâriyye, 1901.
- Sîbeveyhi, Ebû Bişr Amr b. Osmân b. Kanber el-Hârisî. *el-Kitâb*. Thk. Abdusselâm Muḥammed Hârun. 5 cilt. Kahire: Mektebetü'l-Hancı, 3. Basım, 1988.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddîn Abdurrahmân b. Ebî Bekr b. Muḥammed el-Hudayrî. *Şerhu şevâhidi'l-Muḡnî*. Thk. Muḥammed Mahmud. B.y.: Lecnetu't-Türâşi'l-Arabî, 1966.
- Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddîn Abdurrahmân b. Ebî Bekr b. Muḥammed el-Hudayrî. *el-Müzhir fi 'ulûmi'l-luġa ve Envaiha*. 2 cilt. Şerh edenler: Muḥammed Ahmed Câdelmevlâ Bek vd. Beyrut: Menşurâtu Mektebeti'l-'Aşriyye, 3. Basım, 1986.
- Şelebî, Abdülmün'im Abdurraûf. *Şerhu Divani Antere b. Şeddâd*. Kahire: el-Mektebetü't-Ticariyyeti'l-Kubra, ts.
- Şeybânî, Ebû Amr İshâk b. Mirâr. *Şerhu'l-Muallakâti't-Tisa'*. Thk. ve şerh: Abdu'l-Mecid Hemmu. Beyrut: Müessesetü'l-'Alâ li'l-Matbuât, 2001.
- Şeyho, Luvis, *en-Nasrâniyye ve âdâbuha beyne Arab el-Câhiliyye*. Beyrut: Dâru'l-Meşrik, 2. Basım, 1989.
- Şeyho, Luvis. *Şuarâu'n-Nasrâniyye*. 6 cilt. Beyrut: Matbaatu Âbai'l-Murselîn, 1890.
- Tülü, Ali. *Mahmud Muḥammed Şakir ve Câhiliye Şiiri Hakkındaki Düşünceleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2016.
- Tülücü, Süleyman. "Mu'allakât Ve Şairleri Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi - I". *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 0 / 23 (Eylül 2005), 1-70 .
- Tülücü, Süleyman. "Mu'allaka şairlerinden Antere". *Ekev Akademi Dergisi*. 1/4 (Mayıs 1999), 15-22.

- Üsâme b. Münkız, Ebü'l-Hâris (Ebü'l-Muzaffer) Müeyyidüddeve Necmüddîn Üsâme b. Mürşid b. Alî b. Mukalled b. Nasr. *Kitâbü Lübâbi'l-âdâb*, Mısır: Dâru'l-Ciyl Li't-Tıbaa, 1987.
- Ya'kübî, Ebü'l-Abbâs Ahmed b. Ebî Ya'küb İshâk b. Ca'fer b. Vehb b. Vâzih. *Târih*, 2 cilt. Thk. Abdolemîr Mehna. Beyrut: Şeriketu'l-Alemi, 2010.
- Zebîdî, Muḥammed el-Murtazâ b. Muḥammed b. Muḥammed b. Abdirrezzâk el-Bilgrâmî el-Hüseynî. *Tâcü'l-arûs min cevâhiri'l-Ḳâmûs*. 40 cilt. ([Abdusettar Ahmed Ferrac'den başlamak üzere ciltler değişik kişiler tarafından tahkik edilmiştir) Kuveyt: Matbaatu'l-Hukûmiyye, 1968-2001.
- Zirikî, Ḥayrüddîn. *el-A'lâm*, 8 cilt. Beyrut: Dâru'l-İlmi li'l-Melâyin, 15. Basım, 2002.

A Pre-Islamic Age of Ignorance Poet: Anther b. Shaddad and His Literary Personality

Dr. Muharrem ERTAŞ

Extended Summary

Anter is a member of the Abs tribe which one of the lower branches of the Gatafân tribe, who lived in the Najd region of the Arabian peninsula, and was one of the poets of the Age of Ignorance / *Jahleeya*, famous for his heroism. Anter got its deserved reputation, which continuous until today, thanks to its strength and courage. One of the two important goals in Anther's life is to get his freedom, and the other one come together with his uncle's daughter and his love Able.

He made his name among the Arab tribes as a cavalry poet and platonic lover with the heroism he showed in the wars that broke out between the Anter's tribe Abs and the brother tribe Zübyân due to the horses named Dâhis and Gabrâ and lasted for 40 years, and with his heroic and love poems. The first sources that contain information about Anter belonged to the third century. It is possible to find information about the life and literary aspects of Anter in literature books, grammar works, dictionaries, history and geography sources.

Although there is detailed information about Anther in the books written during centuries, later sources naturally give their information from the sources of the first three centuries and especially they took it from Ibn al-Kalbi (d. 204/819 [?]), Abu Ubeyde, Ahmed b. Ubayd and Abu Amr b. 'Ala (d. 154/771)). Anter lived between (525-615 A.D.) and his mother was a black concubine named Zebîbe from Abyssinia. For this reason, Anher is counted among the three poet heroes Agribetu'l-Arab (Arab crows) whose mothers are black.

Different views have been put forward about the name and lineage of Anther and different lineages have been mentioned especially about his ancestry. His name is Antere according to most of those who mentioned his life story and poems. According to some others his name is Anther. Anther was nicknamed Anther al-Felha because of his cleft lower lip, and Anther al-Fevâris because he was one of the famous heroes of the Arabs. There are different opinions about his cognomens.

The sources agree that his mother is from Abyssinia (Black) and her name is Zebîbe. There are many different opinions about his father's name. Some scholars say that his father's name is Shadad, some say Amr b. Shadad, some of them say Amr b. Muâviye and some others say it is Muâviyetu'l-Absî. There are big problems regarding the lineage of Anther's after his grandfather and Saîd Melevî mentions thirteen different lineages put forward on this subject. The most distinctive feature of Anther was that he was a slave. His father had a child from the Ethiopian concubine Zebîbe. According to the order of *Jahiliyya*, a child born from concubine was considered a slave until his father accepted him into his lineage. Anther also lived as a slave for a long time until his father accepted him to his lineage. Again, Anther had slave siblings from the same mother.

Those who were victorious during the time of Jahiliyya would enslave the defeated. According to a narration, he followed the captives of Abs tribe, while they caught up by enemy, his father said: Attack Anther! Anther said: a slave cannot attack, he milked only and tied the breasts of the animals, when he refused he said: Attack! you will be free. After receiving the reward of freedom, attacked the enemy, and by doing what he could against the enemy, he saved the members of his tribe and the spoils. Thereupon, his father accepted him to his lineage and thus gained his freedom.

We come across traces of paganism, the dominant belief of his time, about Anther's belief, in the light of the information we obtained from his poetry. Luis Şeyho (d. 1927) mentions Anther among Christian poets in his books. Philip Hitti (d. 1978) mentions that Anthere is a Christian without citing a source. His marriage with his love Able who is the most important factor in Anther's heroism and the inspiration of his poems, is a mystery. Some sources report that he married to uncle's daughter and his love Able, while others state that his uncle prevented this marriage.

No data could be obtained about the poet's children in reliable sources that include his poems and life story. There are different opinions on the type of death of Anther. According to Abu Ubeyde and Ibn al-Kalbi, Despite his advanced age Anther attacked Benu Nehbân from the Thai tribe and followed those who escaped, a young man nicknamed Asad er-Rahis from Nehbân named Zir b. Jabir or Vezer b. Jabir who ambushed Anthere in a strait and killed him by shooting an arrow. Again, according to a different narration of Abu Ubeyde, Anther set out because he was going to take his due from a member of Gatafân tribe, but died due to the summer wind blowing on the road.

Anther's poem was narrated verbally as it was said in ancient times, but it was written down in the third century. Anther is included in the class of Jahiliyyin poets who lived before Islam. Ibn Sallâm regarded Anther among the sixth class poets, Abu Ubeyde regarded him among the third class poets and Abu Zeyd al-Qureşî among the second class poets. Asmaî had the opinion that Anther is one of the greatest cavalry heroes poet (Eş'aru'l-Fursân).

The themes in Anther's poetry are in harmony with the themes in the poetry of the Age of Ignorance. In particular, it is in accordance with the interior plan of odes and includes classical subjects such as characterization of ruins and lands, love poetry, description, epic, honorary praise, satire, elegiac and wisdom. Although some of the themes mentioned above are included in the odes, which are relatively medium in length, there is usually no theme differences in his short poems.

When Anther poetry is examined, it stands out that it is unique and realistic, and it is seen that in his poems that can be considered long, there are more than one subject in his poems due to the structure of ode. Anther used a plain and understandable language in his poems, and successfully applied methods such as narration and dialogue. Anther especially brought the type of description known as "description of ebter" and a style such as sending envoys to his beloved. One of the important representatives of the ghazel genre called "al-ghazelu'l-afif", which expresses chaste and sometimes platonic love, is Antere, who mentions his beloved Able in most of his poems.

Keywords: Ignorance age poetry, Anther, Heroism, Liberation from slavery, Able.